

Wojewódzki
Urząd Pracy
w Olsztynie

**Efektywność dotacji na rozpoczęcie
działalności gospodarczej przyznanych
bezrobotnym przez powiatowe urzędy pracy
w województwie warmińsko – mazurskim
w 2019 roku**

Olsztyn, 2024

Spis treści

Wstęp	2
1. Podmioty gospodarcze w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 roku – najważniejsze dane	3
2. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej jako narzędzie aktywizacji zawodowej bezrobotnego	5
2.1. Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej w województwie warmińsko-mazurskim – ujęcie statystyczne	5
2.2. Efektywność zatrudnieniowa i kosztowa podstawowych form aktywizacji bezrobotnych liczona po trzech miesiącach od ich zakończenia	6
3. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej przyznane osobom bezrobotnym w 2019 roku w województwie warmińsko-mazurskim	9
4. Charakterystyka bezrobotnych, którzy otrzymali dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej	10
5. Podmioty gospodarcze utworzone w wyniku przyznanych dotacji	13
6. Efektywność dotacji przyznanych w 2019 roku bezrobotnym w województwie warmińsko-mazurskim – stan na 30.06.2023 roku	19
7. Miejsca pracy utworzone w podmiotach, na które przyznano dotacje	25
8. Ponowna rejestracja w ewidencji powiatowych urzędów pracy osób, którym przyznano dotacje.	26
9. Podmioty z zawieszoną działalnością	27
Podsumowanie	28

Wstęp

Jednorazowe środki przyznawane bezrobotnym na rozpoczęcie działalności gospodarczej stanowią jedną z popularniejszych form aktywizacji zawodowej bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim. Ich charakterystyczną cechą jest wysoka efektywność zatrudnieniowa mierzona w krótkim, trzymiesięcznym okresie czasu od zakończenia udziału w danej formie aktywizacji. Niniejsza analiza jest oceną efektywności dotacji, po czterech latach od ich przyznania. Datę graniczną badania ustalono na dzień 30 czerwca 2023 roku, a analizą objęto dotacje, które powiatowe urzędy pracy wypłaciły bezrobotnym w 2019 roku. W ten sposób nawiązano do metodologii wcześniejszych analiz i czteroletniego okresu, jaki był brany pod uwagę przy badaniu skuteczności tego wsparcia.

Należy podkreślić, że w przypadku podmiotów gospodarczych utworzonych w 2019 roku, okres kolejnych czterech lat był bardzo zróżnicowany i nie sprzyjał utrzymaniu się na rynku. W roku, w którym rozpoczynano działalność obserwowaliśmy dalsze przyspieszanie tempa wzrostu gospodarczego rozpoczęte w drugiej połowie 2016 roku. Na taki stan rzeczy wpłynęła dobra koniunktura gospodarcza oraz wykorzystanie środków europejskich, które pobudzały inwestycje w regionie, a także pozytywnie oddziaływały na konsumpcję i rynek pracy. Sytuacja społeczno-ekonomiczna Polski i województwa, zmieniła się w wyniku pandemii COVID-19. Z jej powodu przedsiębiorcy, w tym uczestnicy dotacji, napotykali na trudności w zapewnieniu płynności finansowej i dalszego funkcjonowania firm. W 2022 roku musieli zmagać się z kolejnymi utrudnieniami - skutkami toczącej się wojny Rosji z Ukrainą oraz rosnącą inflacją.

W opracowaniu przedstawiona została również struktura demograficzna beneficjentów wsparcia, przeanalizowano podmioty gospodarcze powstałe dzięki dotacjom ze względu na rodzaj prowadzonej działalności i trwałość. Do sporządzenia opracowania wykorzystano informacje z powiatowych urzędów pracy funkcjonujących w województwie warmińsko-mazurskim.

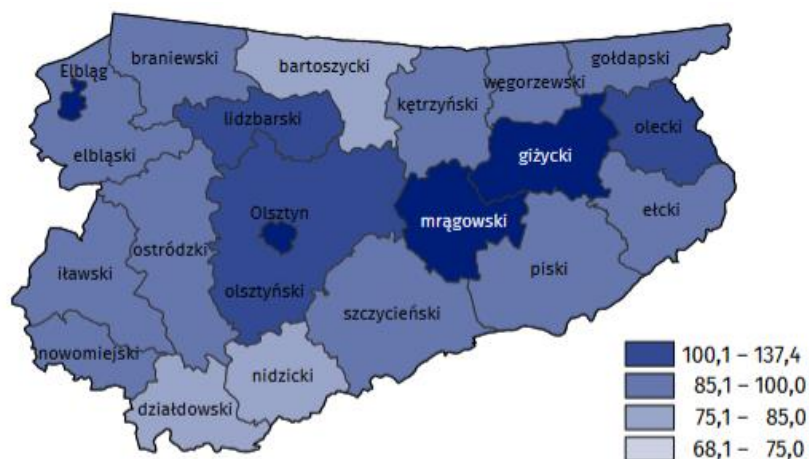
1. Podmioty gospodarcze w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 roku – najważniejsze dane.

Na koniec grudnia 2019 roku, w województwie warmińsko-mazurskim, w rejestrze REGON wpisanych było 131,9 tys. podmiotów gospodarki narodowej¹. Blisko 72% wszystkich podmiotów stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Liczba podmiotów gospodarczych w regionie była zróżnicowana terytorialnie, najwięcej podmiotów funkcjonowało na terenie Olsztyna (16,5% ogółu w regionie), w powiecie olsztyńskim (10,1%) oraz w Elblągu (9,6%), najmniej w powiatach: węgorzewskim (1,3%), gołdapskim (1,7%) i nidzickim (1,8%).

O poziomie przedsiębiorczości świadczy m.in. wskaźnik przedsiębiorczości. W 2019 roku na 1 000 mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego przypadały 93 podmioty gospodarki narodowej. Biorąc pod uwagę ten wskaźnik, największą aktywnością gospodarczą w województwie wykazali się mieszkańcy Olsztyna (137) i Elbląga (109) oraz powiatów: giżyckiego (105) i mrągowskiego (103). Najniższy wskaźnik charakteryzował powiat działdowski (68).

Mapka 1. Wskaźnik przedsiębiorczości w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 roku

a Stan ludności w dniu 30 VI 2019 r.

Źródło: Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie warmińsko-mazurskim. Stan na koniec 2019 r.; Urząd Statystyczny w Olsztynie.

Do rejestru REGON w 2019 roku dopisanych zostało 12,0 tys. nowych podmiotów gospodarczych (w tym 10,3 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą). Ich działalność związana była głównie z *budownictwem* (28,3% ogółu nowych podmiotów), *handlem i naprawami* (15,6%), *przetwórstwem przemysłowym* (8,3%), *działalnością profesjonalną, naukową i techniczną* (7,8%)².

¹ Liczba ta nie obejmuje osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, ani podmiotów o statusie jednostek lokalnych (zakładów, oddziałów, filii itp.).

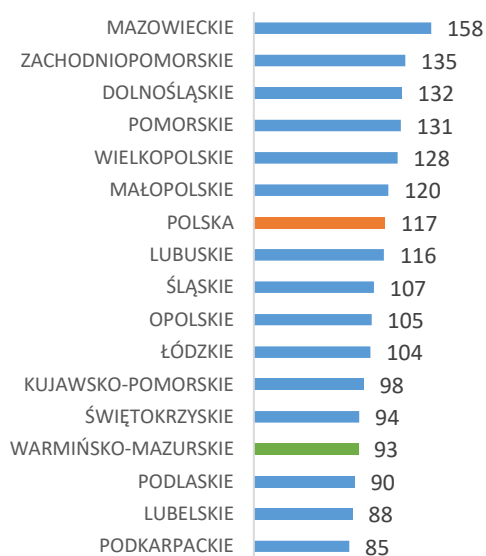
² Źródłem wszystkich danych w tym podrozdziale jest Bank Danych Lokalnych.

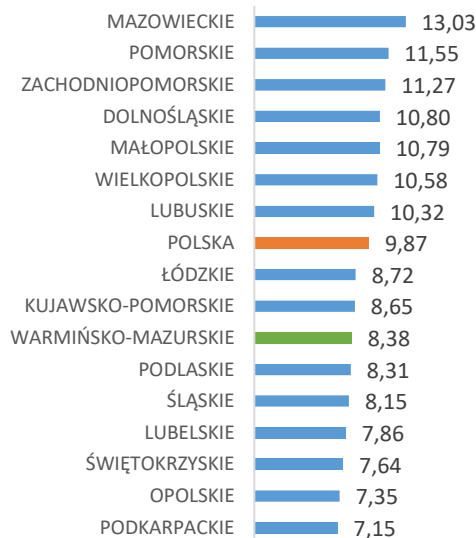
Warmińsko-Mazurskie na tle kraju

Podmioty gospodarki narodowej z województwa warmińsko-mazurskiego stanowiły w 2019 roku 2,9% ogółu podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w kraju. Odsetek firm z naszego regionu w liczbie nowych podmiotów utworzonych przez osoby fizyczne w Polsce wynosił 3,4% - ogółem w 2019 roku własną działalność gospodarczą zarejestrowało 306,0 tys. Polaków. Działalność blisko ¼ z nich związana była z budownictwem.

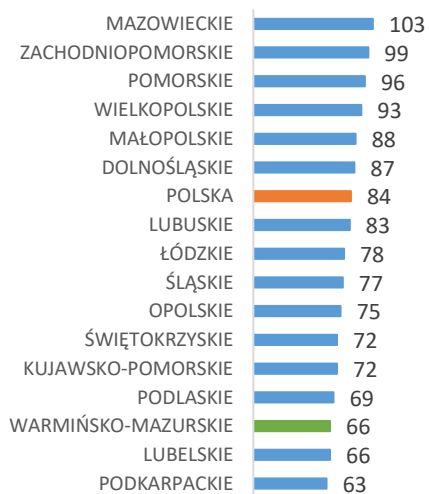
Podmioty wpisane do rejestru na 1 000 ludności

Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1 000 ludności

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności

W Polsce na 1 000 mieszkańców w 2019 roku przypadało 117 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON. Województwo warmińsko-mazurskie zajmowało pod tym względem 13-te miejsce w Polsce. Niższym wskaźnikami charakteryzowały się trzy województwa: podkarpackie (85), lubelskie (88), podlaskie (90).

W Polsce w 2019 roku na 1 000 mieszkańców w systemie REGON zarejestrowało się 9,87 nowych podmiotów. Województwo warmińsko-mazurskie, ze wskaźnikiem 8,38, znalazło się w grupie dziewięciu województw, w których wskaźnik ten był niższy od wskaźnika krajowego.

W 2019 roku na 1 000 Polaków 84 prowadziło działalność gospodarczą. W regionie wskaźnik ten był niższy i plasował się na poziomie 66 osób.

Źródło: Baza Danych Lokalnych; GUS

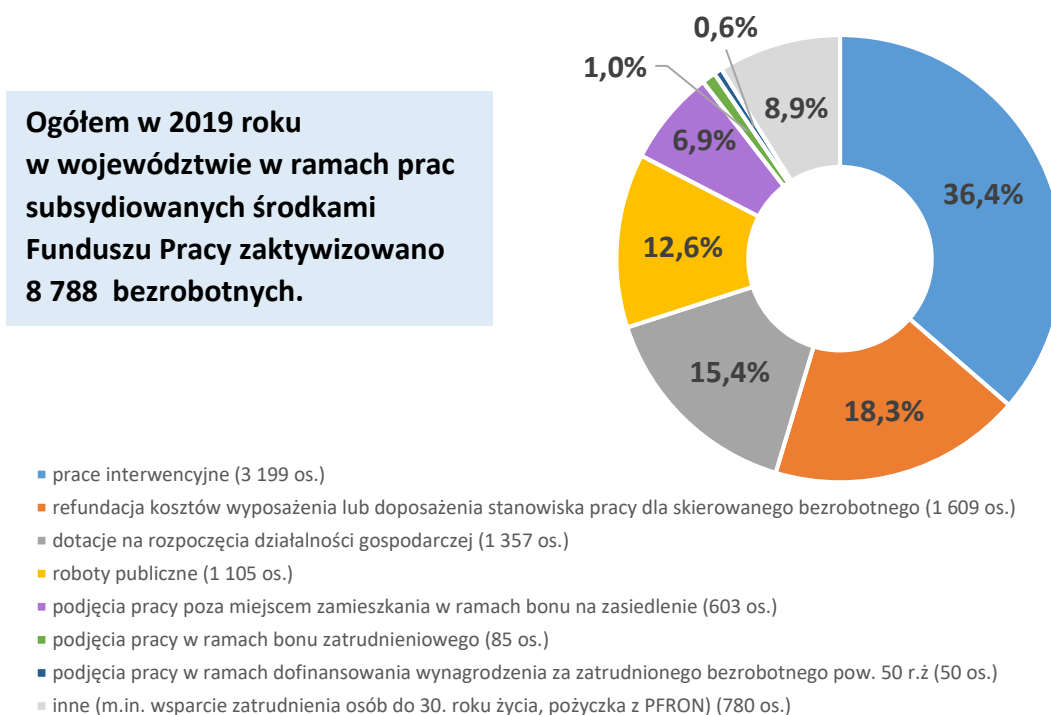
2. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej jako narzędzie aktywizacji zawodowej bezrobotnego.

2.1. Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej w województwie warmińsko-mazurskim – ujęcie statystyczne.

W 2019 roku w województwie warmińsko-mazurskim z jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej skorzystało 1 357 bezrobotnych - o 13,8% mniej niż w 2018 roku. Spadek ten związany był bezpośrednio z mniejszą liczbą osób uczestniczących w różnych formach zatrudnienia subsydiowanego, która w ciągu roku zmniejszyła się o 24,6%.

Do najpopularniejszych form pracy subsydiowanej należały prace interwencyjne, w ramach których w 2019 roku zaktywizowano 3 199 osób oraz refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. Na miejsca pracy utworzone w ramach tej refundacji powiatowe urzędy pracy skierowały 1 609 bezrobotnych. Łącznie osoby biorące udział w wymienionych formach stanowiły blisko 55% bezrobotnych uczestników prac subsydiowanych. Trzecią, pod względem liczby uczestników, formą aktywizacji zawodowej były dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej³.

Wykres 1. Aktywizacja zawodowa bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w ramach pracy subsydiowanej w 2019 roku

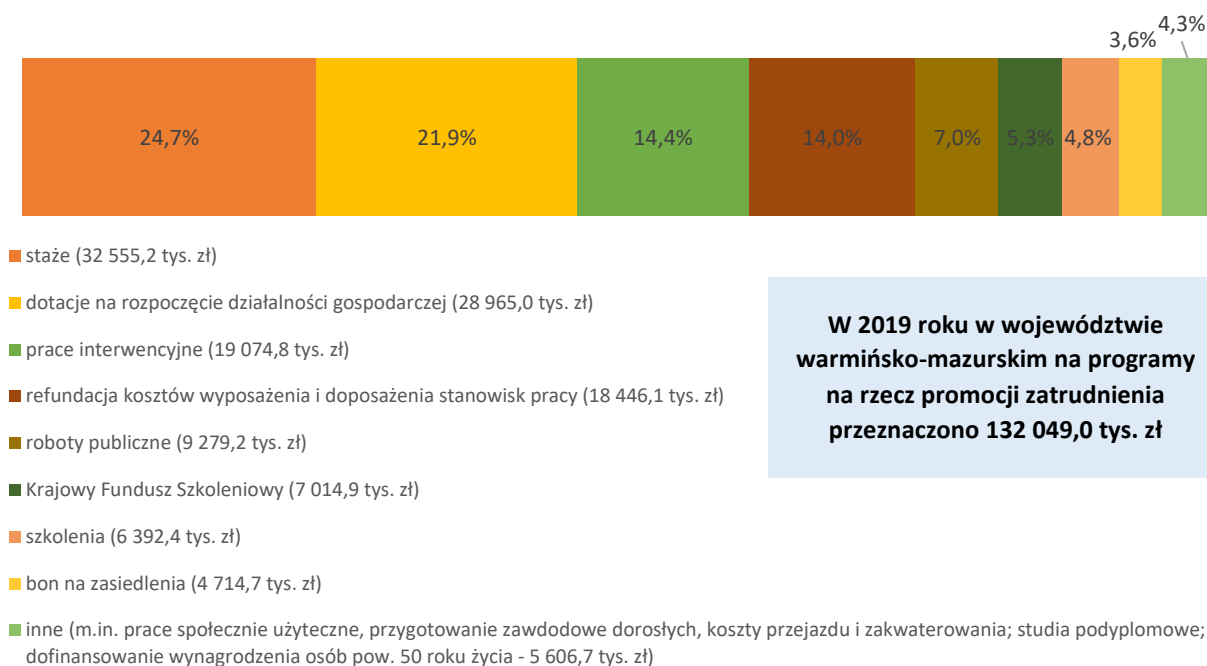

Źródło: Sprawozdanie MRiPS-01 o rynku pracy

³ Powiatowe urzędy pracy aktywizując bezrobotnych korzystały również z poza zatrudnieniowych form wsparcia, do których należą: staże, szkolenia, prace społecznie użyteczne, przygotowanie zawodowe dorosłych. W ramach wymienionych form przeciwdziałania bezrobociu w 2019 roku w województwie warmińsko – mazurskim zaktywizowano 7 761 osób.

Środki finansowe, które urzędy pracy przeznaczają na dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej, od wielu lat zajmują znaczącą pozycję w strukturze wydatków na programy aktywizujące bezrobotnych. W 2019 roku wydatki na dotacje, które wynosiły 28 965,0 tys. zł, stanowiły 21,9% budżetu województwa przekazanych na programy na rzecz promocji zatrudnienia i zajmowały w budżecie trzecią pozycję pod względem wielkości wykorzystanych środków.

Wykres 2. Struktura wydatków środków Funduszu Pracy przeznaczonych na programy na rzecz promocji zatrudnienia w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy; MRiPS

2.2. Efektywność zatrudnieniowa i kosztowa podstawowych form aktywizacji bezrobotnych liczona po trzech miesiącach od ich zakończenia.

Ministerstwo właściwe ds. pracy co roku bada efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej **po trzech miesiącach od ich zakończenia**. Ustalenie katalogu form, dla których w danym roku są określane wskaźniki efektywności kosztowej i zatrudnieniowej leży w kompetencji ministra właściwego do spraw pracy. W 2019 roku katalog ten obejmował: szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, staże, refundacje kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanych bezrobotnych oraz jednorazowe środki na dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej.

Efektywność zatrudnieniowa

- udział procentowy liczby osób, które w trakcie lub po zakończeniu udziału w podstawowych formach aktywizacji zawodowej zostały wykazane jako zatrudnione, w stosunku do liczby osób, które zakończyły udział w podstawowych formach aktywizacji zawodowej*. W 2019 roku efektywność zatrudnieniowa programów wynosiła w regionie 82,87%.

W 2019 roku w województwie warmińsko-mazurskim dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej było najbardziej efektywną formą aktywizacji zawodowej. Efektywność zatrudnieniowa po tej formie wynosiła 95,24%. Najmniej skuteczne okazały się szkolenia. Pracę po zakończeniu tej formy wsparcia otrzymało 65,99% jej uczestników.

Efektywność kosztowa

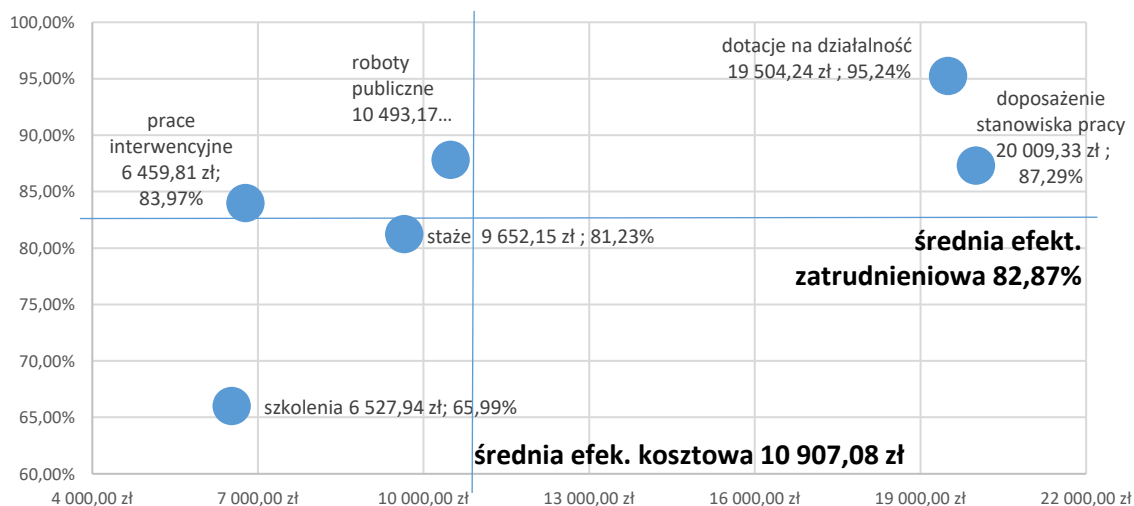
- stosunek kwoty wydatków Funduszu Pracy poniesionych przez samorządy powiatowe na finansowanie podstawowych form aktywizacji zawodowej do liczby osób, które w trakcie lub po zakończeniu udziału w podstawowych formach aktywizacji zawodowej zostały wykazane jako zatrudnione. W 2019 roku było to 10 907,08zł.

Wyposażenie i doposażenie miejsc pracy, na tle innych programów aktywizacji zawodowej, charakteryzowała najwyższa efektywność kosztowa wynosząca 20 009,33 zł. Efektywność jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej w 2019 roku ukształtowała się na poziomie 19 504,24 zł. Najniższą wartość wskaźnika efektywności kosztowej uzyskały szkolenia (6 527,94 zł).

* **Osoby, które zakończyły udział w formie aktywizacji** – osoby, które w danym roku zakończyły udział w danej formie aktywizacji zawodowej finansowanej z Funduszu Pracy. W przypadku form, w których pracodawca ma ustawowy obowiązek zatrudnienia bezrobotnego po zakończeniu okresu refundacji, jako datę zakończenia udziału w formie wsparcia należy traktować datę końcową ustawowego zobowiązania. **Osoby, które zostały zatrudnione** – osoby, które w trakcie lub w okresie 3 miesięcy od zakończenia udziału w danej formie aktywizacji zawodowej podjęły pracę i wykonywały ją co najmniej 30 dni. Przez zatrudnienie w przypadku efektywności należy rozumieć: 1) wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego oraz umowy o pracę nakładczą – zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 pkt 43 ustawy, 2) wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umów cywilnoprawnych, 3) wykonywanie działalności gospodarczej na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS lub CEIDG

Wskaźniki efektywności – zatrudnieniowy i kosztowy, wskazują, że w 2019 roku, w województwie warmińsko-mazurskim, najbardziej skutecznymi formami aktywizacji zawodowej były prace interwencyjne oraz roboty publiczne. Obie formy uzyskały stosunkowo wysoki wskaźnik ponownego zatrudnienia - odpowiednio 83,97% i 87,80%, przy jednocześnie niskich wskaźnikach efektywności kosztowej - 6 459,81 zł i 10 493,17 zł. Najmniej efektywną formą wsparcia były szkolenia (65,46%), z najniższą wartością wskaźnika efektywności kosztowej – 6 527,94 zł.

Wykres 3. Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 roku

● efektywność kosztowa ; efektywność zatrudnieniowa

Źródło: Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2019 roku, MRiPS

Warmińsko-Mazurskie na tle kraju

Osoby bezrobotne podejmujące zatrudnienie subsydiowane w 2019 roku

Wyszczególnienie	Bezrobotni podejmujący pracę subsydiowaną	z tego w ramach							
		prac interwencyjnych	robót publicznych	podjęcia działalności i gospod.	refundacji kosztów zatrudn. bezrobotn	bonu na zasiedlenie	bonu zatrudniewego	innych	
Polska	A	131 840	35 506	18 185	32 607	23 729	9 852	803	11 424
	B	100,0	26,9	13,8	24,7	18,0	7,5	0,6	8,7
Warmińsko-mazurskie	A	8 788	3 199	1 105	1 357	1 609	603	85	849
	B	100,0	36,4	12,6	15,4	18,3	6,9	1,0	9,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdawczości o rynku pracy ministra właściwego ds. pracy

W Polsce 2019 roku, 26,9% uczestników prac subsydiowanych brała udział w pracach interwencyjnych. Na drugim miejscu pod względem popularności znalazły się jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, które stanowiły 24,7% odpływu z bezrobocia z powodu podjęcia zatrudnienia subsydiowanego. Najwięcej dotacji (11,2% udzielonych w kraju) przyznano bezrobotnym z województwa śląskiego (3 644), najmniej – 2,2% dotacji krajowych, 713 bezrobotnym zarejestrowanym w województwie opolskim.

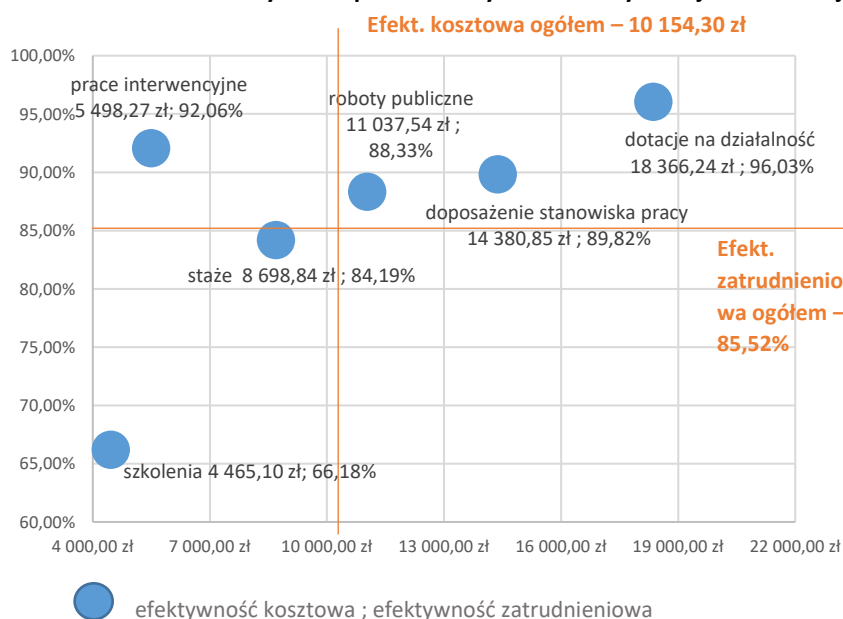
Wydatki na dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej w 2019 roku

Ogółem wydatki
w kraju wyniosły
656 740,1 tys. zł

Śląskie - 77 081,3 tys. zł (max wartość w skali całego kraju)

Lubuskie - 13 143,8 tys. zł (min. wartość w skali całego kraju)

Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej w Polsce w 2019 roku

W skali kraju dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej okazały się formą wsparcia o największej efektywności zatrudnieniowej przy najwyższej efektywności kosztowej. Pierwszy z omawianych wskaźników ukształtował się na poziomie 96,03% - o 0,79 pkt proc. wyższym niż w naszym województwie. Efektywność kosztowa w kraju wyniosła 18 366,24 zł i była o 1 138 zł niższa niż w regionie. Podkreślić należy, że w 2019 roku, podobnie jak przed rokiem, zmniejszył się dystans pomiędzy wartościami wskaźników regionalnego i krajowego. Dla porównania w 2017 roku wynosił on odpowiednio 3,0 pkt proc. i 4 108,52 zł.

Źródło: Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2019 roku, MRiPS

3. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej przyznane osobom bezrobotnym w 2019 roku w województwie warmińsko-mazurskim.

Dalszą część opracowania oparto na danych zebranych z powiatowych urzędów pracy dotyczących osób, które w 2019 roku rozpoczęły własną działalność gospodarczą. Dane te uwzględniają korekty statystyczne wynikające z różnic w metodologii przygotowywania obu zbiorów danych (np. data przyznania środków może być inna niż data wyrejestrowania z ewidencji bezrobotnych, co ma szczególne znaczenie na przełomie roku).

W 2019 roku w województwie warmińsko-mazurskim dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej otrzymało 1 346 bezrobotnych⁴. Najwięcej dotacji przyznano w Urzędzie Pracy Powiatu Olsztyńskiego – 164, tj. 12,2% ogółu w regionie. Drugim w kolejności był Olsztyn – miasto na prawach powiatu, gdzie jednorazowe środki na otwarcie własnej działalności gospodarczej otrzymało 145 osób (10,8% ogółu w województwie). Na trzecim miejscu, w liczbie przyznanych dotacji, uplasował się PUP w Elblągu, tu dotacje otrzymało 125 osób (9,3%). Najmniej dotacji przyznano bezrobotnym w Powiatowym Urzędzie Pracy w Węgorzewie - 8 dotacji (0,6% ogółu w regionie). Różnice te wiązać należy jednak z nierównomierną liczbą osób zarejestrowanych w poszczególnych urzędach pracy.

Tabela 1. Liczba dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej w regionie wypłaconych w 2019 roku⁵

Powiat	Liczba osób, które otrzymały dotacje	Kwota przyznanego dofinansowania (zł)	Średnia kwota dotacji (zł)	Minimalna wartość dotacji (zł)	Maksymalna wartość dotacji (zł)	z tego dotacje z PFRON-u	
						osoby	Kwota (zł)
Województwo	1 346	29 396 582,17	21 856,19	4 238,06	60 000,00	12	404 500,00

Źródło: dane powiatowych urzędów pracy, obliczenia własne

W 2019 roku w ramach dotacji bezrobotnym w całym województwie wydatkowano 29 396 582,17 zł. Średnia kwota dotacji w regionie wyniosła 21 856,19 zł, przy czym w poszczególnych powiatach wartość ta wahała się od 19 817,38 zł (powiat ełcki) do 27 643,73 zł (powiat bartoszycki). Najniższa dotacja w regionie wyniosła 4 238,06 zł, zaś najwyższa 60 000,00 zł (wysokość tej ostatniej kwoty wynika z faktu, iż oprócz jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności z Funduszu Pracy, bezrobotni w 2019 roku korzystali również z dotacji finansowanych z innych źródeł np. z PFRON, które są regulowane innymi zasadami. Zgodnie z nimi wysokość dotacji wypłacanej przez PFRON może wynosić nawet do piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia).

⁴ Podobne analizy przygotowywane były od 2009 roku, kiedy to badano efektywność dotacji udzielonych bezrobotnym z naszego województwa w 2005 roku (wyjątkiem są dotacje udzielone w l. 2014-2016, dla których nie przeprowadzono badania). Liczba osób, którym przyznano dotacje w poszczególnych latach waha się od 977 osób (w 2011 roku) do 3 399 (2010 roku)

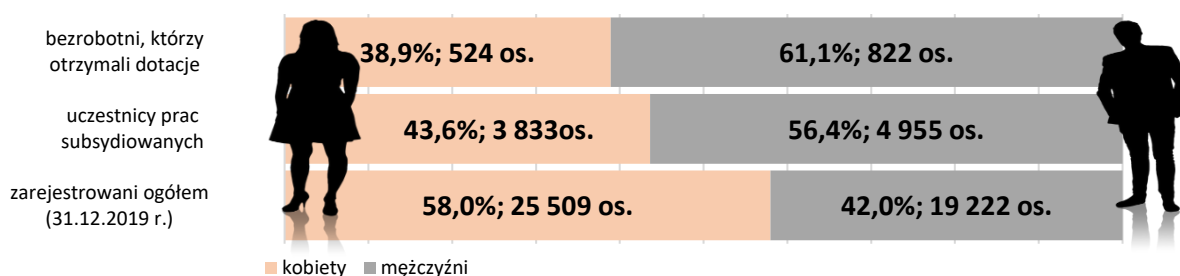
⁵ Tabela uwzględnia również dotacje przyznane w ramach PFRON. Dotację z pieniędzy PFRON na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej można otrzymać w powiatowym urzędzie pracy. Aby ją uzyskać, należy być osobą niepełnosprawną, zarejestrowaną jako osoba bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu. Wysokość pomocy jest uzależniona od tego, na jaki okres osoba niepełnosprawna zobowiąże się do prowadzenia działalności gospodarczej, rolniczej lub członkostwa w spółdzielni socjalnej. W przypadku zobowiązania przez okres co najmniej 12 miesięcy – wysokość dotacji będzie nie wyższa niż sześciokrotność przeciętnego wynagrodzenia. Jej wysokość zwiększa się w przypadku zobowiązania na okres, co najmniej 24 miesięcy. Dotacja wynosi wówczas od sześciokrotności do piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia. Ogółem w 2019 roku w regionie wypłacono 12 dotacji finansowanych z PFRON na łączną kwotę 404 500,00 zł. Średnia wysokość dotacji wyniosła 33 708,33 zł, najniższa miała wartość 15 500,00 zł, najwyższa – 60 000,00 zł.

4. Charakterystyka bezrobotnych, którzy otrzymali dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

PŁEĆ BEZROBOTNYCH

W 2019 roku, w województwie warmińsko-mazurskim, ze wsparcia urzędów pracy w uruchamianiu własnej działalności gospodarczej skorzystało 822 bezrobotnych mężczyzn (61,1% korzystających z tej formy aktywizacji) oraz 524 kobiety (38,9%). Podobną strukturę bezrobotnych, tj. przewagę mężczyzn obserwujemy także w przypadku pozostałych uczestników wsparcia w formie prac subsydiowanych. Natomiast cechą charakterystyczną regionalnego bezrobocia jest utrzymująca się przewaga kobiet. Według stanu na koniec grudnia 2019 roku kobiety stanowiły 58,0% ogółu osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy.

Wykres 4. Struktura beneficjentów dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej w 2019 roku według płci

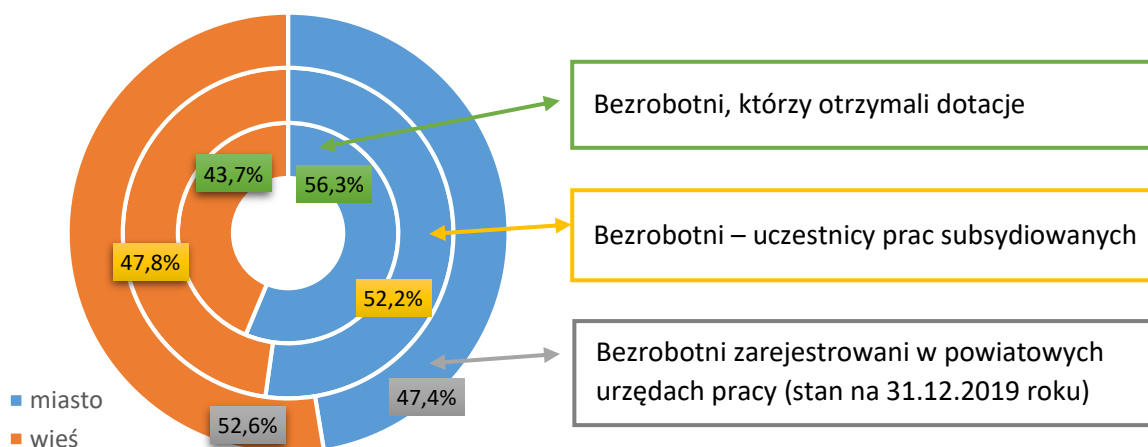

Źródło: dane powiatowych urzędów pracy, obliczenia własne

MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Struktura uczestników wsparcia w formie dotacji, różni się od struktury regionalnego bezrobocia, również wtedy gdy jako kryterium analizy przyjmujemy miejsce zamieszkania. Wśród osób rozpoczynających pracę na własny rachunek dominują mieszkańcy miast, podczas gdy w strukturze bezrobotnych obserwujemy utrzymującą się od wielu lat przewagę mieszkańców terenów wiejskich.

Wykres 5. Struktura beneficjentów otrzymujących dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w 2019 roku według miejsca zamieszkania

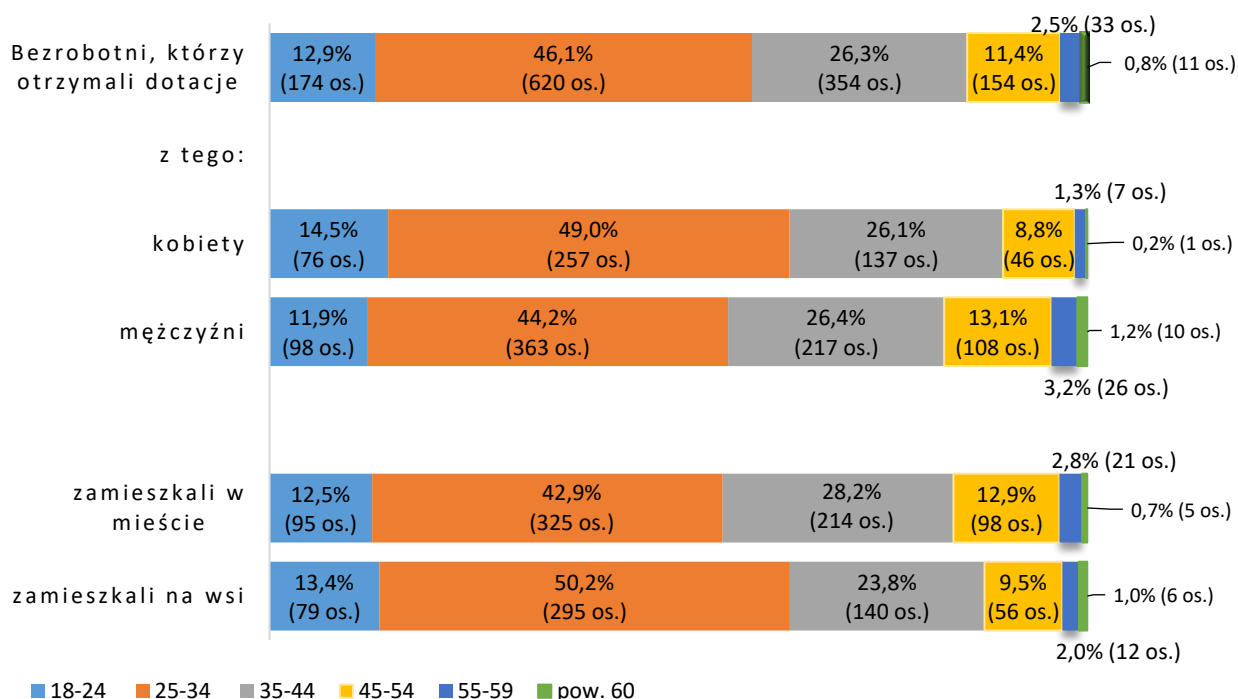
Źródło: dane powiatowych urzędów pracy, obliczenia własne

W 2019 roku w województwie warmińsko-mazurskim zatrudnienie we własnej firmie znalazło 758 bezrobotnych mieszkańców miast i 588 bezrobotnych zamieszkałych na wsi - odpowiednio 56,3% i 43,7% osób, które otrzymały wsparcie w postaci jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Zarówno wśród mieszkańców miast, jak i wsi widoczna jest przewaga mężczyzn.

WIEK BEZROBOTNYCH

Struktura wiekowa bezrobotnych, którzy w 2019 roku skorzystali z dotacji, była zbliżona do struktury wiekowej bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w regionie. Wśród bezrobotnych rozpoczynających działalność gospodarczą przeważały osoby młode w wieku 25-34 lata, które stanowiły 46,1% ogółu beneficjentów dotacji w regionie. Drugą pod względem wielkości grupę wiekową tworzą osoby od 35 do 44 roku życia (26,3% ogółu). W najmniejszym stopniu ze wsparcia finansowego urzędów pracy przy podjęciu działalności korzystały osoby powyżej 60. roku życia (11 osób). Udział procentowy tej grupy w ogólnej liczbie beneficjentów wyniósł 0,8%.

Wykres 6. Struktura wiekowa odbiorców wsparcia w postaci dotacji na założenie działalności gospodarczej w 2019 roku

Źródło: dane powiatowych urzędów pracy, obliczenia własne

Struktura wiekowa kobiet i mężczyzn będących w 2019 roku beneficjentami dotacji jest w dużej części zbliżona. W przypadku obu płci dominujące grupy, to osoby w wieku od 25 do 34 roku życia oraz w wieku 35-44 lata. Kolejną grupę w strukturze kobiet stanowiły jednak osoby młode (18-24 lata), a wśród mężczyzn osoby w wieku 45-54 lata. U mężczyzn odnotowaliśmy również większy odsetek osób korzystających ze wsparcia, w wieku powyżej 55 roku życia.

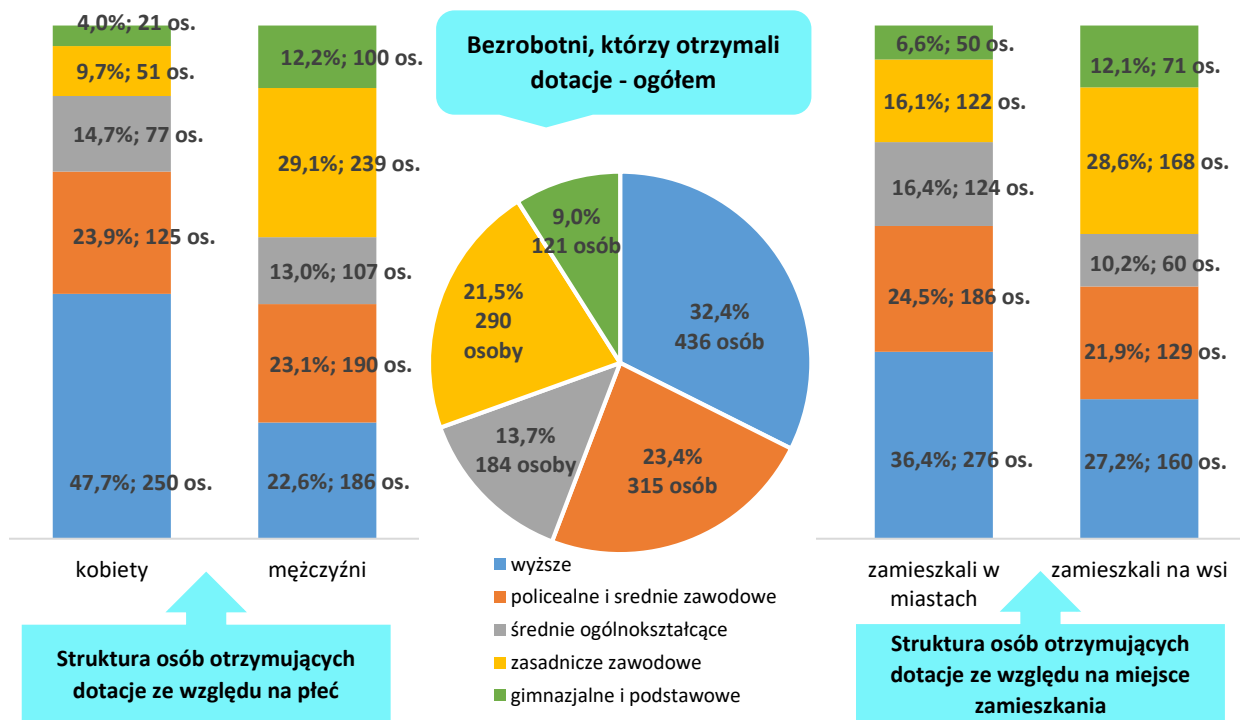
Także miejsce zamieszkania nie wpływało zasadniczo na strukturę wiekową beneficjentów dotacji. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 25-34 lata - blisko 43% mieszkańców miast i ponad połowa osób zamieszkałych na terenach wiejskich. Drugą w kolejności grupą, biorąc pod uwagę liczbę odbiorców wsparcia, tworzyły osoby z przedziału wiekowego od 35 do 44 roku życia (28,2% w miastach i 23,8% na wsiach).

WYKSZTAŁCENIE BEZROBOTNYCH

Blisko $\frac{1}{3}$ udzielonych w województwie warmińsko-mazurskim dotacji trafiła do bezrobotnych z wykształceniem wyższym. Osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym stanowiły 23,4%. Razem obie grupy tworzyły blisko 56% bezrobotnych, którym w 2019 roku przyznano jednorazowe środki na działalność gospodarczą. Bezrobotni absolwenci szkół zawodowych oraz osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowili odpowiednio 21,5% i 13,7% osób, którym w analizowanym okresie przyznano dotacje.

Struktura wykształcenia uczestników dotacji różni się od struktury osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w regionie, gdzie dominującą populacją były osoby z niskim poziomem wykształcenia. Według stanu na koniec 2019 roku osoby z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym stanowiły 32,5% ogółu osób figurujących w ewidencji bezrobotnych, a z wykształceniem zasadniczym zawodowym 26,0%. Udział procentowy bezrobotnych z dyplomem szkół wyższych w strukturze bezrobotnych był najniższy i wyniósł 10,1%.

Wykres 7. Struktura beneficjentów otrzymujących dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej w 2019 roku (w %)

Źródło: dane powiatowych urzędów pracy, obliczenia własne

Blisko 72% kobiet objętych w 2019 roku wsparciem w postaci dotacji posiadało wykształcenie wyższe lub policealne i średnie zawodowe. U mężczyzn odsetek osób z tym poziomem wykształcenia wyniósł 45,7%.

Wyższy poziom wykształcenia charakteryzował mieszkańców miast – 36,4% posiadało wykształcenie wyższe, a 24,5% - policealne i średnie zawodowe. Dla porównania, u odbiorców dotacji zamieszkałych na wsi było to odpowiednio 27,2% i 21,9%.

5. Podmioty gospodarcze utworzone w wyniku przyznanych dotacji.

Zakres i rodzaj działalności gospodarczej rozpoczynanej w 2019 roku przez bezrobotnych dzięki środkom z powiatowych urzędów pracy była zbliżona do struktury nowo zarejestrowanych podmiotów w systemie REGON prowadzonych przez osoby fizyczne. W obu przypadkach najwięcej nowych firm zakładanych było w branży budowlanej (odpowiednio 27,6% i 28,3% ogółu) oraz związanej z handlem i naprawą samochodów (13,1% i 15,6%). Na trzecim miejscu w strukturze podmiotów utworzonych przez osoby bezrobotne znalazły się firmy usługowe - 15,9%, zaś w grupie podmiotów wpisanych do REGON - przetwórstwa przemysłowego (8,3%).

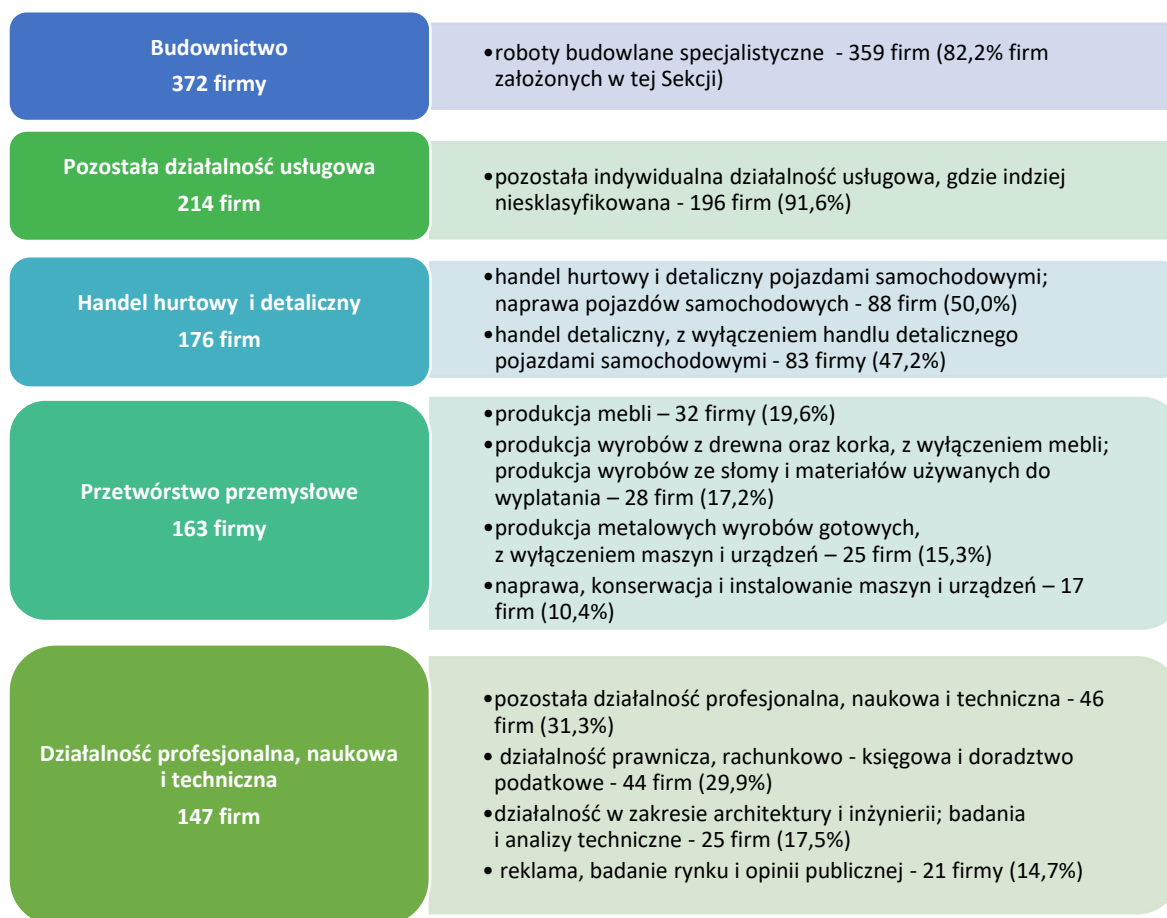
Tabela 2. Podmioty nowo zarejestrowane w systemie REGON osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz podmioty utworzone dzięki dotacjom udzielonym przez powiatowe urzędy pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2019 roku

Sekcja PKD	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą nowo zarejestrowane w systemie REGON		Podmioty utworzone dzięki dotacjom udzielonym przez powiatowe urzędy pracy	
	liczba	udział %	liczba	udział %
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	208	2,0	11	0,8
C. Przetwórstwo przemysłowe	852	8,3	163	12,1
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz (...)	8	0,1	0	0,0
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	12	0,1	2	0,1
F. Budownictwo	2 906	28,3	372	27,6
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1 601	15,6	176	13,1
H. Transport i gospodarka magazynowa	639	6,2	11	0,8
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	474	4,6	37	2,7
J. Informacja i komunikacja	323	3,1	37	2,7
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	287	2,8	13	1,0
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	132	1,3	6	0,4
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	803	7,8	147	10,9
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	446	4,3	62	4,6
O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0	0,0	0	0,0
P. Edukacja	208	2,0	41	3,0
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	520	5,1	29	2,2
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	143	1,4	25	1,9
S. Pozostała działalność usługowa i T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; (...) produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	637	6,2	214	15,9
Razem	10 272	100,0	1 346	100,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, dane powiatowych urzędów pracy, obliczenia własne

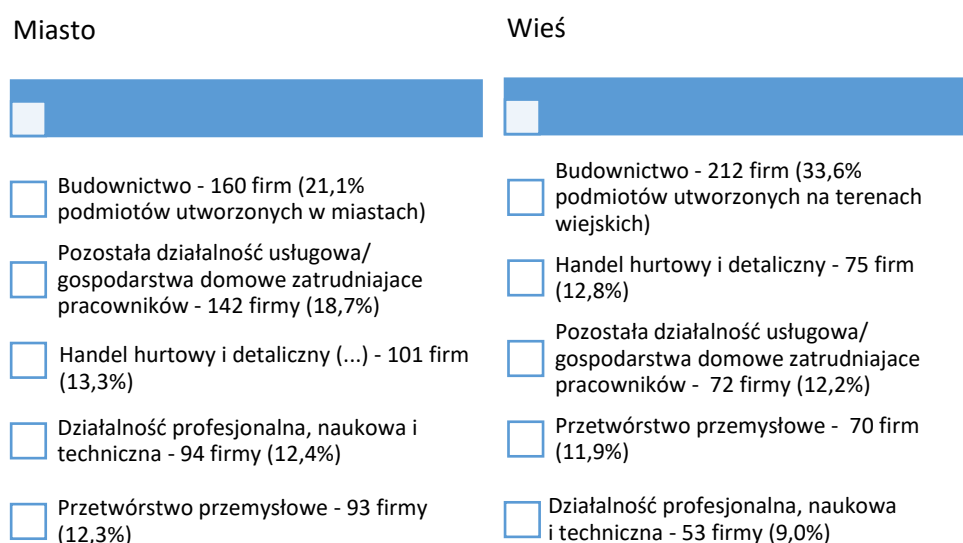
Różnorodność działalności prowadzonej przez bezrobotnych w oparciu o środki finansowe otrzymane z urzędów pracy widoczna jest również w ramach poszczególnych Sekcji PKD.

Rysunek 1. Sekcje PKD i poszczególne ich działy, w których powstało najwięcej firm utworzonych dzięki dotacjom

Źródło: dane powiatowych urzędów pracy, obliczenia własne

Rysunek 2. Podmioty gospodarcze utworzone w 2019 roku dzięki wsparciu urzędów pracy według miejsca zamieszkania ich właścicieli

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

Struktura branżowa podmiotów utworzonych w miastach była zbieżna ze strukturą firm powstałych na terenach wiejskich. W obu przypadkach dominującą branżą było budownictwo. W 2019 roku 160 osób, które stanowiły 21,1% beneficjentów dotacji zamieszkujących miasta, rozpoczęła działalność w tej właśnie sekcji. Także 212 bezrobotnych mieszkańców wsi – 33,6% otwierających własną działalność gospodarczą na terenach wiejskich stała się właścicielami firm budowlanych.

Podobieństwo obu struktur widoczne jest również w wyborze przez beneficjentów czterech kolejnych sekcji PKD, wyodrębnionych w oparciu o rodzaj najczęściej otwieranej działalności. Zaznaczyć jednak należy, że w strukturach poszczególnych grup sekcje te zajmują różne pozycje. Na wsi drugą pod względem liczby utworzonych firm była grupa podmiotów działających w sekcjach: *handel hurtowy i detaliczny (...)* – 75 firm, *pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników* – 72 firmy. Dalsze miejsca zajmowały podmioty związane z *przetwórstwem przemysłowym* – 70 firm, oraz *działalnością profesjonalną, naukową i techniczną* – 53 firmy. W miastach beneficjenci częściej decydowali się na działalność usługową (142 firmy), handel (101 firm), działalność profesjonalną, naukową i techniczną (94 firmy) oraz przetwórstwo przemysłowe (93 firmy).

Profil działania firmy w dużej mierze zależy od płci osoby prowadzącej działalność gospodarczą.

Rysunek 3. Profil działalności najczęściej wybierany przez bezrobotnych według płci

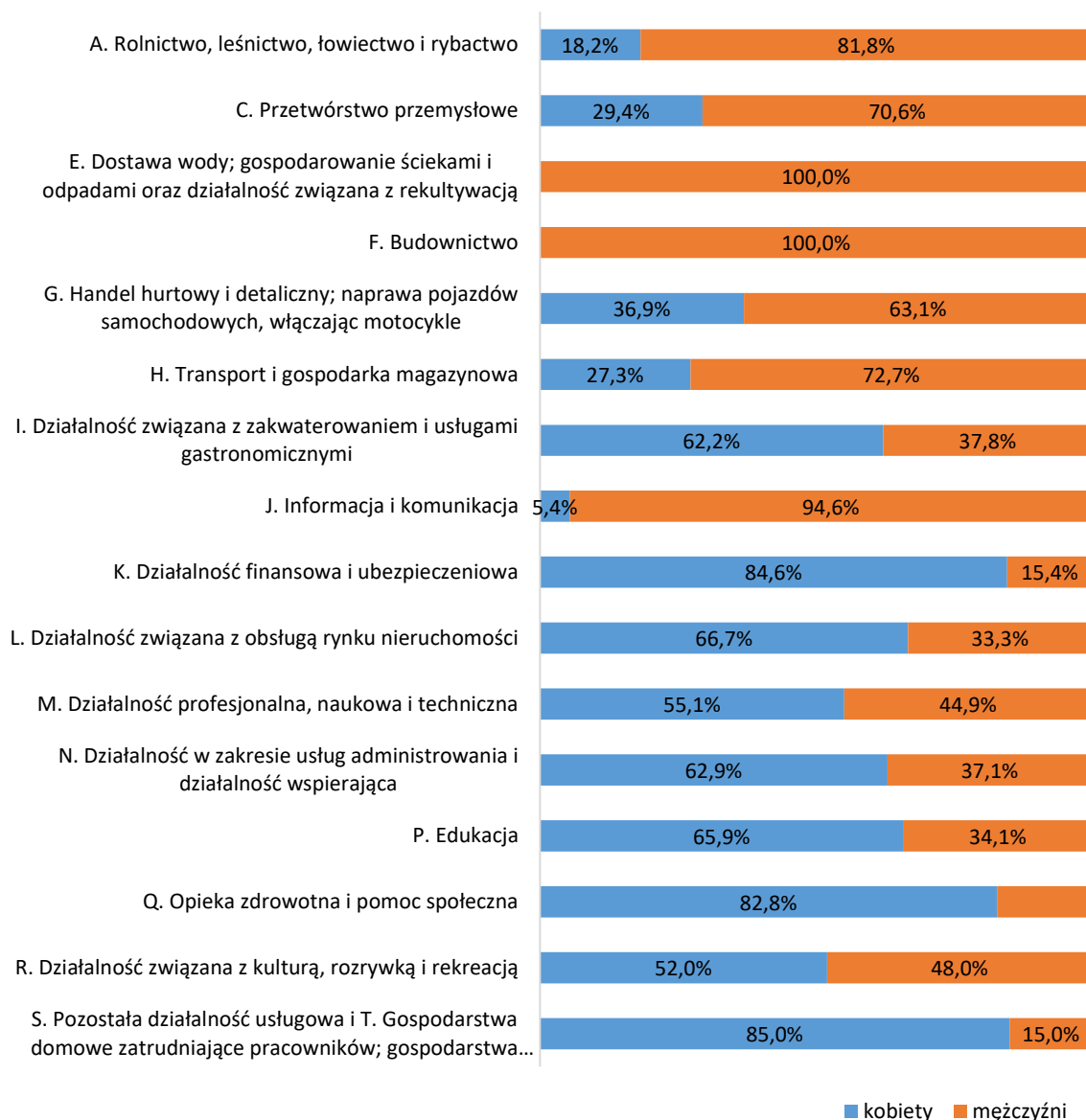
KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
Pozostała działalność usługowa <ul style="list-style-type: none"> •182 firmy (34,7% ogółu utworzonych przez kobiety) 	Budownictwo <ul style="list-style-type: none"> •372 firmy (45,3% ogółu utworzonych przez mężczyzn)
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <ul style="list-style-type: none"> •81 firm (15,5% ogółu utworzonych przez kobiety) 	Przetwórstwo przemysłowe <ul style="list-style-type: none"> •115 firm (14,0% ogółu utworzonych przez mężczyzn)
Handel hurtowy i detaliczny <ul style="list-style-type: none"> •65 firm (12,4% ogółu utworzonych przez kobiety) 	Handel hurtowy i detaliczny <ul style="list-style-type: none"> •111 firm (13,5% ogółu utworzonych przez mężczyzn)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

W przypadku kobiet wyodrębnić można trzy dominujące branże. Uczestniczki wsparcia w formie dotacji najczęściej zakładały firmy o profilu działalności właściwym dla sekcji S i T - *Pozostała działalność usługowa* i *gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników* (182 firmy, stanowiące 34,7% ogółu podmiotów utworzonych przez kobiety), sekcji M - *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (81 firm, tj. 15,5%) oraz w sekcji G - *Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych* (65; 12,4%).

Najpopularniejszą branżą wybierane przez mężczyzn było *budownictwo* (sekcja F) – firmy o tym profilu stanowiły 45,3% działalności rejestrowanych przez mężczyzn (372 firm na 822 utworzonych przez mężczyzn). W dalszej kolejności wymienić należy: *przetwórstwo przemysłowe* (14,0%, 115 firm) oraz *handel hurtowy i detaliczny* (14,5%, 141 firm).

Wykres 8. Podmioty gospodarcze utworzone w 2019 roku dzięki wsparciu z urzędów pracy według profilu działalności gospodarczej i płci właścicieli firm

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

Gdy jako pierwsze kryterium przyjmujemy rodzaj prowadzonej działalności według PKD, a kolejną rozpatrywaną zmienną będzie płeć osób prowadzących działalność gospodarczą, zauważamy, że właścicielami firm w dwóch sekcjach PKD są wyłącznie mężczyźni. Do sekcji tych należą: *dostawa wody i gospodarowanie ściekami i odpadami (...)* oraz *budownictwo*. Niewiele kobiet zdecydowało się również na działalność w obszarze *informacja i komunikacja*.

Przewaga kobiet widoczna jest natomiast wśród właścicieli firm *usługowych* oraz związanych z *opieką zdrowotną i pomocą społeczną*.

Struktura profilu działalności podmiotów gospodarczych, w zależności od wieku uczestników dotacji, jest zbliżona.

Bez względu na wiek, najczęściej wybieranym obszarem działania było *budownictwo*. Ten rodzaj działalności wybrało 42,4% (84 osoby) powyżej 45 roku życia, 31,4% (111 osób) od 35 do 44 roku życia. Najniższy odsetek bezrobotnych decydujących się na ten rodzaj działalności obserwujemy wśród osób młodych do 34. roku życia – 22,3% (177 osób).

Rysunek 4. Struktura podmiotów gospodarczych według PKD i wieku bezrobotnych, którzy w 2019 roku otrzymali dotacje na ich utworzenie

do 34. roku życia	35 - 44 lata	powyżej 45 roku życia
<ul style="list-style-type: none"> •F. Budownictwo - 177 firm •S. Pozostała działalność usługowa - 166 firm •G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle - 113 firm •M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - 99 firm •C. Przetwórstwo przemysłowe - 78 firm 	<ul style="list-style-type: none"> •F. Budownictwo - 111 firm •C. Przetwórstwo przemysłowe - 48 firm •G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle - 41 firm •S. Pozostała działalność usługowa - 37 firm •M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - 30 firm 	<ul style="list-style-type: none"> •F. Budownictwo - 84 firmy •C. Przetwórstwo przemysłowe - 37 firm •G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle - 22 firmy •M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna - 18 firm •S. Pozostała działalność usługowa - 11 firm

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

Często wybieranym obszarem działalności, w którym osoby do 34. roku życia upatrywały swojej szansy na rynku pracy, była *działalność usługowa*. Na ten profil działania zdecydowało się 20,9% ogółu młodych (166 osób). Chętnie wybierano także *handel hurtowy i detaliczny* - 14,2% wszystkich dotacji (113). Firmy zakładane przez bezrobotnych z tej grupy wiekowej często rozpoczynały również *działalność profesjonalną, naukową i techniczną* (12,5%, 99 osób) oraz związaną z sektorem *przetwórstwa przemysłowego* (9,8%, 78 firm).

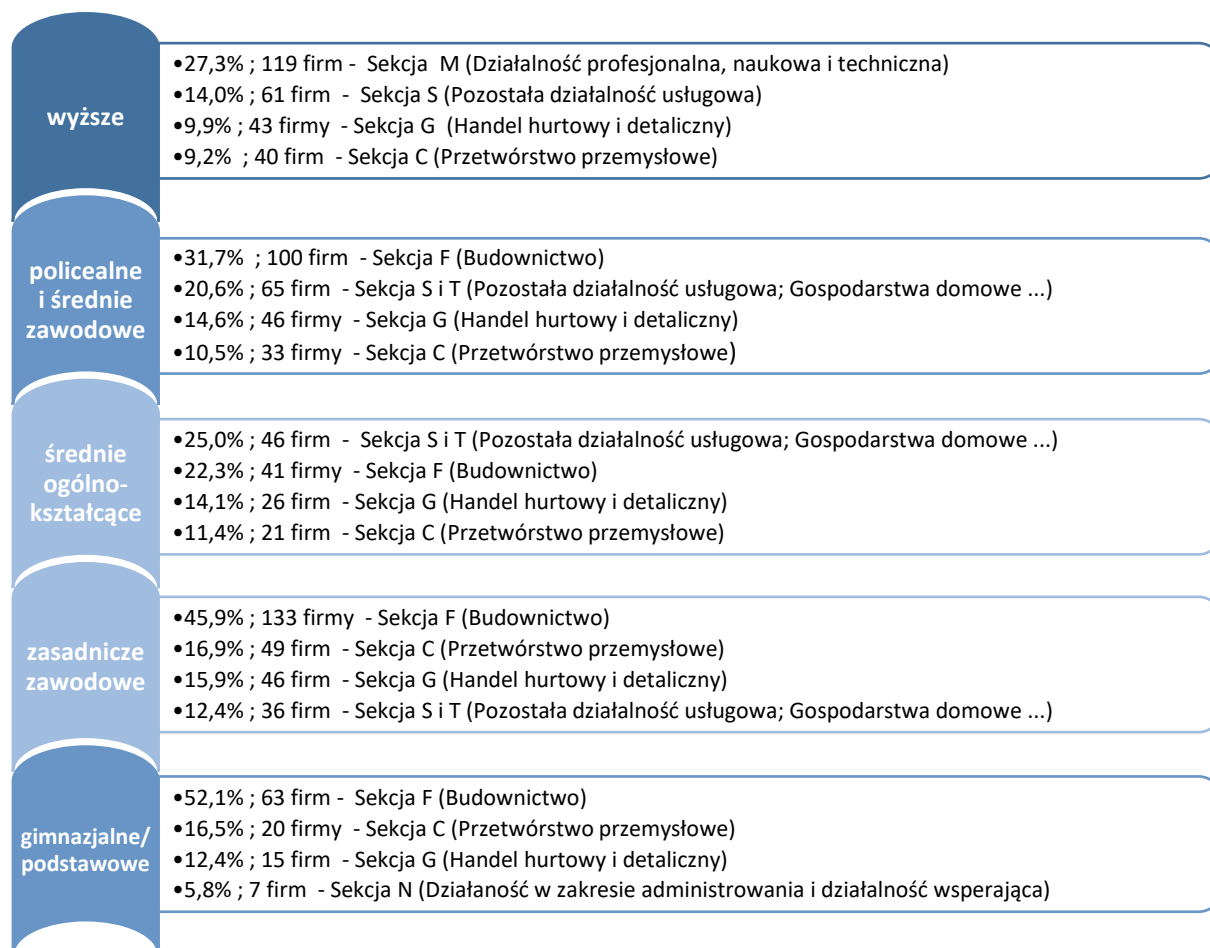
Na drugiej pozycji w strukturze podmiotów, właścicielami których byli bezrobotni z przedziału wiekowego 35-44 lata znalazły się firmy *przetwórstwa przemysłowego*. Ten rodzaj działalności rozpoczęło 48 osób stanowiących 13,6% odbiorców dotacji w omawianej grupie wiekowej. W dalszej kolejności wymienić należy podmioty z sekcji G – *Handel hurtowy i detaliczny* (41 osób; 11,6%) oraz z sekcji M – *Pozostała działalność usługowa* (37 osób, 10,4%).

Wśród osób powyżej 45. roku życia 18,7% beneficjentów (37 osób) stanęło na czele firm zajmujących się *przetwórstwem przemysłowym*, a 11,1% (22 osoby) *handlem hurtowym i detalicznym*. Czwarte miejsce w strukturze podmiotów, pod względem wyboru sekcji działania, stanowiły firmy działające w obszarze *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* - Sekcja M PKD (9,1% ogółu i 18 osób) i *pozostałej działalności usługowej* (Sekcja S) – 5,6% tj. 11 osób.

Na obszar działalności tworzonych firm nie wpływa znacząco wykształcenie bezrobotnych. Na większości poziomach wykształcenia dominują cztery sekcje - F (*Budownictwo*); sekcja S i T (*Pozostała działalność usługowa; Gospodarstwa domowe (...)*); sekcja G (*Handel hurtowy i detaliczny*) oraz sekcja C (*Przetwórstwo przemysłowe*). Zaznaczyć jednak należy, że ich poziom natężenia jest zróżnicowany. Wyjątkiem jest struktura podmiotów zakładanych przez osoby z dyplomem szkół wyższych. W tej

grupie największy udział procentowy (27,3%) stanowią podmioty sekcji M – *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* oraz S – *Pozostała działalność usługowa* (14,0%).

Rysunek 5. Struktura podmiotów gospodarczych utworzonych w 2019 roku według wykształcenia bezrobotnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

W większości pozostałych grup, na pierwszym miejscu dominują podmioty związane z sekcją F - *Budownictwo*. Na ten rodzaj działalności zdecydowało się 31,7% bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (100 osób); 45,9% z zasadniczym zawodowym (133 osoby) oraz 52,1% osób bez wykształcenia (63 osoby). Wyjątkiem jest populacja osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, w której najwyższy odsetek stanowiły firmy usługowe.

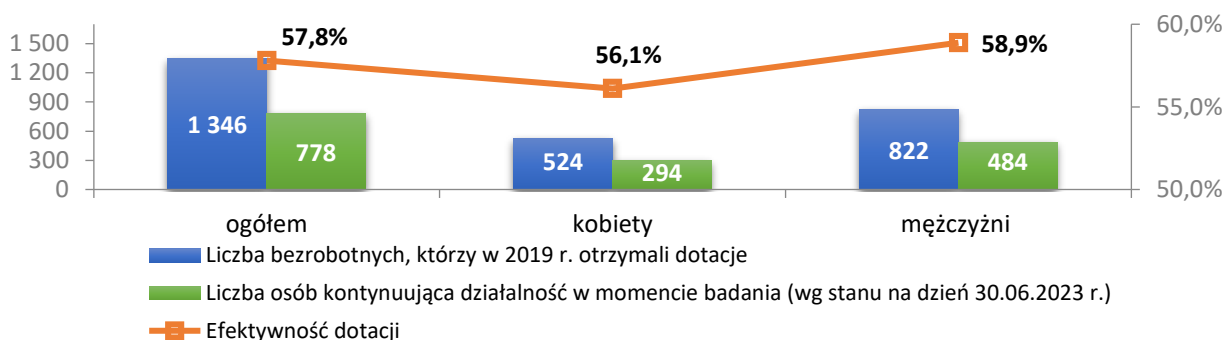
Zaznaczyć należy, że najbardziej zbliżone, biorąc pod uwagę kryterium wykształcenia właścicieli firm, były profile działalności podmiotów zakładanych przez bezrobotnych po zasadniczych szkołach zawodowych i po gimnazjach/podstawówkach.

6. Efektywność dotacji przyznanych w 2019 roku bezrobotnym w województwie warmińsko-mazurskim – stan na 30.06.2023 rok.

W 2019 roku, spośród 1 346 podmiotów gospodarczych, które powstały dzięki dotacjom w województwie warmińsko-mazurskim, swoją działalność na koniec czerwca 2023 roku kontynuowało 778 firm (57,8% utworzonych podmiotów). Zauważyć należy, że jest to jeden z najwyższych wskaźników skuteczności tej formy wsparcia, po czterech latach funkcjonowania firm⁵.

Wśród osób, które w czwartym roku od uzyskania dotacji prowadziły swój biznes, przeważają mężczyźni – 484 osób, którzy stanowią 62,2% właścicieli firm kontynuujących działalność. Blisko 59% mężczyzn, którzy w 2019 roku otrzymali środki na podjęcie działalności gospodarczej nadal utrzymuje firmę na rynku. Z 524 kobiet, które w tym samym czasie rozpoczęły pracę na własny rachunek nadal prowadzi ją 294 kobiety (56,1% uczestniczek dotacji z 2019 roku).

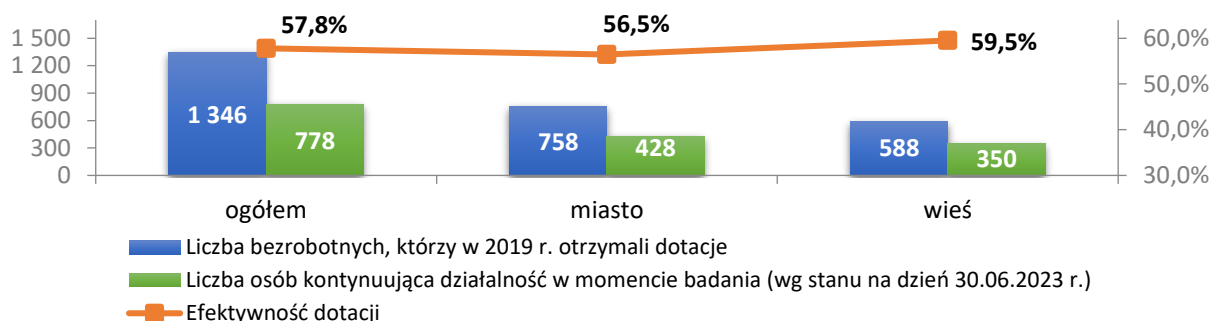
Wykres 9. Efektywność dotacji według płci beneficjentów programu (stan na 30.06.2023 roku)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

Procentowy udział mieszkańców miast, którzy w chwili badania nadal prowadzili działalność gospodarczą rozpoczętą dzięki dotacjom przyznanych w 2019 roku, wynosi 56,5%. Dla osób pochodzących z terenów wiejskich wskaźnik efektywności jest wyższy (o 3,0 pkt proc.) i kształtuje się na poziomie 59,5%.

Wykres 10. Efektywność dotacji według miejsca zamieszkania beneficjentów programu (stan na 30.06.2023 roku)

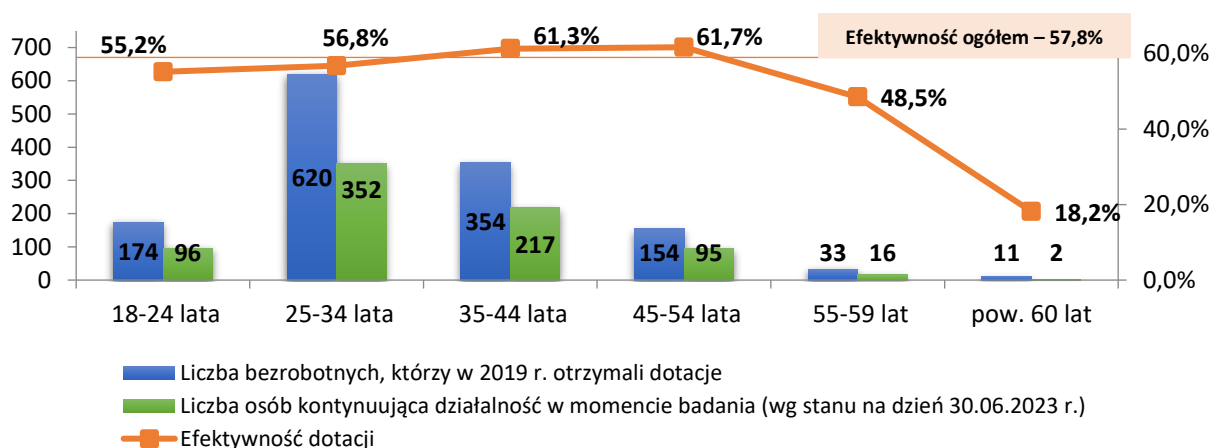

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

⁵ Efektywność badana we wcześniejszych latach zamykała się w przedziale od 34,7% (efektywność dotacji wypłaconych bezrobotnym z naszego regionu w 2012 roku) do 61,4% (dla dotacji wypłaconych w 2018 roku).

Biorąc pod uwagę wiek uczestników dotacji najwyższy odsetek (61,7%) kontynuujących swoją działalność odnotowujemy w grupie osób, których wiek w momencie otrzymania dotacji mieścił się w przedziale 45-54 lata (działalność gospodarcza nadal prowadzi 95 osób ze 154, które otrzymały dotacje). Dużą skuteczność, w utrzymaniu na rynku własnych przedsiębiorstw, wykazały także osoby z przedziału wiekowego 35-44 lata (61,3%, tj. 217 osób kontynuujących działalność) oraz beneficjenci w wieku 25-34 lata (56,8%, tj. 352 osoby). Poniżej średniej efektywności w województwie mieszczą się natomiast wskaźniki skuteczności dotacji udzielonych bezrobotnym z grup wiekowych: 18-24 lata (55,2%), 55-59 lat (48,5%) oraz w grupie wiekowej powyżej 60 lat (18,2%).

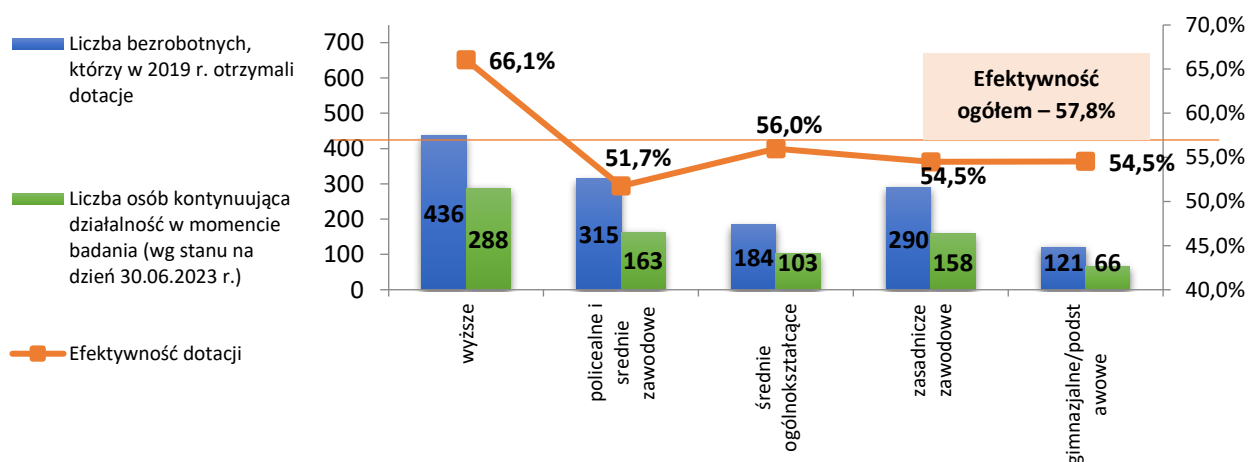
Wykres 11. Efektywność dotacji według wieku beneficjentów programu (stan na 30.06.2023 rok)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

Największą skuteczność i trwałość swoich działań osiągnęły osoby z wyższym wykształceniem – prawie siedem na dziesięć firm utworzonych w 2019 roku, w czerwcu 2023 roku kontynuowało swoją działalność (66,1%). Wskaźniki efektywności w pozostałych grupach są poniżej średniej wojewódzkiej, jednak należy podkreślić, że we wszystkich przypadkach, wskaźniki efektywności zatrudnienia przekraczają wartość 50%.

Wykres 12. Efektywność dotacji według poziomu wykształcenia beneficjentów programu (stan na 30.06.2023 rok)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

Biorąc pod uwagę rodzaj prowadzonej działalności, wartość wyższą niż średni wskaźnik efektywności dla województwa, osiągnęły podmioty działające w siedmiu obszarach PKD:

- Sekcja J – *Informacja i komunikacja* – efektywność udzielonego wsparcia w tym obszarze wynosiła 73,0%,
- Sekcja M – *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* – 69,4%,
- Sekcja S – *Pozostała działalność usługowa* – 61,7%,
- Sekcja R – *Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją* – 60,0%,
- Sekcja F – *Budownictwo* – 59,4%,
- Sekcja Q – *Opieka zdrowotna i pomoc społeczna* – 58,6%,
- Sekcja P – *Edukacja* – 58,5%.

Tabela 3. Efektywność dotacji z 2019 roku według płci uczestników programu i sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) prowadzonej działalności (stan na 30.06.2023 rok)

Wyszczególnienie	ogółem			w tym:					
				kobiety			mężczyźni		
	Udzielone dotacje	Kontynuacja działalności	Wskaźnik efektywności	Udzielone dotacje	Kontynuacja działalności	Wskaźnik efektywności	Udzielone dotacje	Kontynuacja działalności	Wskaźnik efektywności
Ogółem	1 346	778	57,8	758	294	38,8	588	484	82,3
A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11	4	36,4	0	-	-	11	4	36,4
C. Przetwórstwo przemysłowe	163	89	54,6	48	23	47,9	115	66	57,4
E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	1	50	0	-	-	2	1	50,0
F. Budownictwo	372	221	59,4	0	-	-	372	221	59,4
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	176	88	50,0	65	28	43,1	111	60	54,1
H. Transport i gospodarka magazynowa	11	5	45,5	3	2	66,7	8	3	37,5
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	37	20	54,1	23	12	52,2	14	8	57,1
J. Informacja i komunikacja	37	27	73	2	2	100,0	35	25	71,4
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	13	3	23,1	11	3	27,3	2	0	0,0
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	6	2	33,3	4	1	25,0	2	1	50,0
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	147	102	69,4	81	58	71,6	66	44	66,7
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	62	28	45,2	39	14	35,9	23	14	60,9
P. Edukacja	41	24	58,5	27	17	63,0	14	7	50,0
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	29	17	58,6	24	14	58,3	5	3	60,0
ROKU Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	25	15	60,0	13	7	53,8	12	8	66,7
S. Pozostała działalność usługowa i T. Gospodarstwa domowe (...)	214	132	61,7	142	113	79,6	72	19	26,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

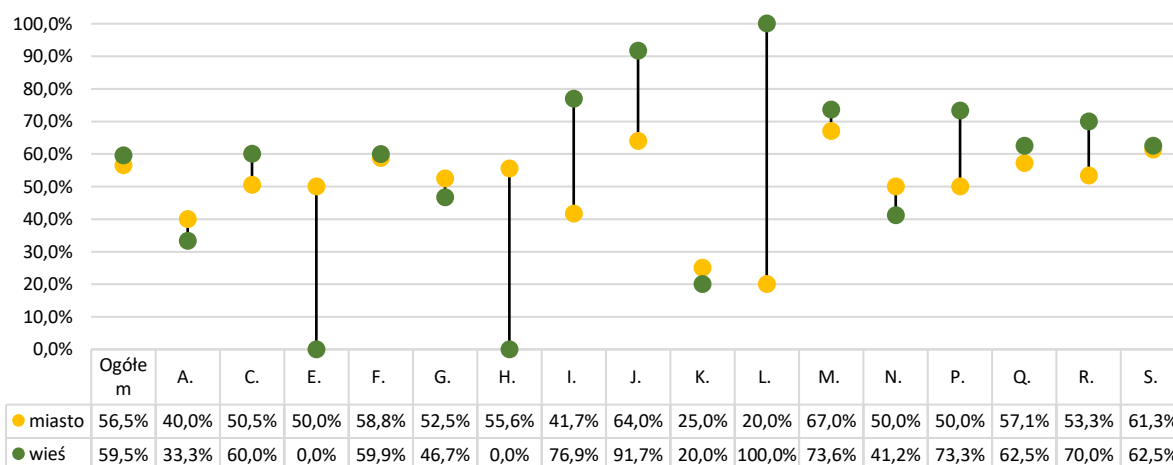
Najmniej podmiotów gospodarczych funkcjonujących nadal na rynku odnotowujemy w sekcji K - *Działalność finansowa i ubezpieczeniowa* oraz w sekcji L - *Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości*. Efektywność zatrudnieniowa w tych sekcjach wyniosła – odpowiednio 23,1% i 33,3%.

Mężczyźni osiągnęli wyższy wskaźnik efektywności w większości obszarów działalności określanych według sekcji PKD. Firmy zarządzane przez kobiety uzyskały wyższą efektywność w sześciu sekcjach:

- ✓ S - *Pozostała działalność usługowa* – 79,6% efektywności w grupie kobiet wobec 26,4% u mężczyzn,
- ✓ H - *Transport i gospodarka magazynowa* – odpowiednio 66,7% i 37,5%,
- ✓ J - *Informacja i komunikacja* – 100,0% i 71,4%,
- ✓ K - *Działalność finansowa i ubezpieczeniowa* – 27,3% wobec braku efektywności,
- ✓ P – *Edukacja* – 63,0% i 50,0%,
- ✓ M - *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* – 71,6% i 66,7%.

Analiza danych wskazuje, że miejsce zamieszkania bezrobotnego determinuje efektywność udzielonego wsparcia. W większości obszarów PKD wyższą trwałością cechują się dotacje utworzone na wsi.

Wykres 13. Efektywność dotacji z 2019 roku według miejsca zamieszkania uczestników programu i sekcji PKD prowadzonej działalności (stan na 30.06.2023 rok)

- A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- C. Przetwórstwo przemysłowe
- E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- F. Budownictwo
- G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- H. Transport i gospodarka magazynowa
- I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- J. Informacja i komunikacja
- K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- P. Edukacja
- Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
- S. Pozostała działalność usługowa i T. Gospodarstwa domowe (...)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

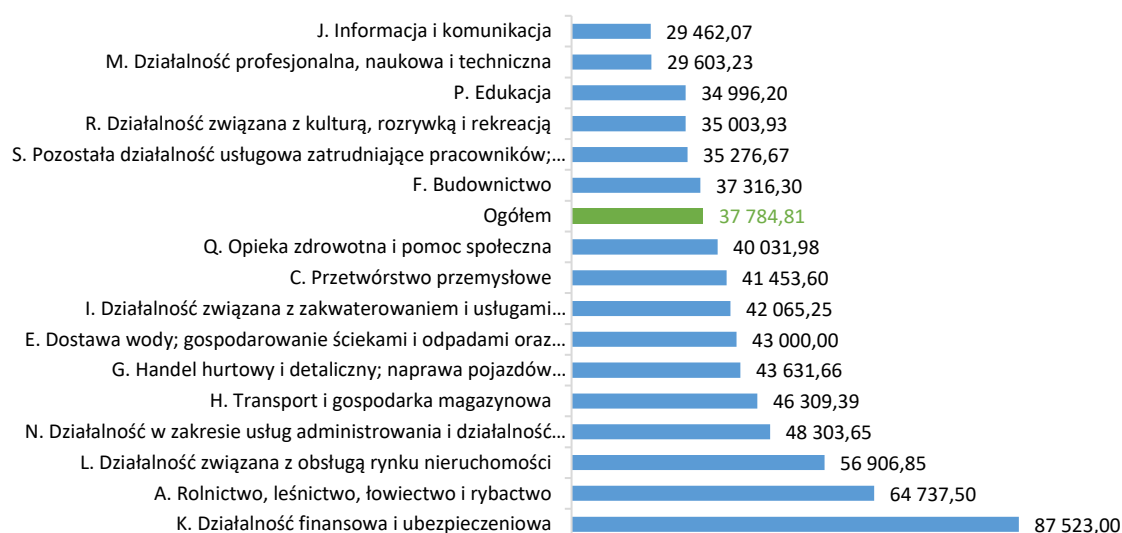
Wyższą efektywność osiągnęły firmy założone przez mieszkańców miast, działające w następujących sekcjach PKD:

- ✓ A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, w której efektywność firm, na utworzenie której dotacje otrzymały osoby zamieszkałe w miastach wynosi 40,0% (wskaźnik efektywności dla uczestników wsparcia zamieszkałych na wsi wynosi 33,3%);
- ✓ E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją – 50,0% wobec braku efektywności w tym obszarze;
- ✓ G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 52,5% (wobec 46,7%);
- ✓ H - Transport i gospodarka magazynowa – 55,6% (wobec braku efektywności w tym obszarze);
- ✓ K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa – 25,0% (wobec 20,0%),
- ✓ N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca – 50,0% (wobec 41,2%).

Efektywność kosztowa

Koszt ponownego zatrudnienia, w ramach dotacji udzielonych przez powiatowe urzędy pracy w 2019 roku, rozpatrywany w czwartym roku od ich otrzymania, wynosił 37 784,81 zł. Biorąc pod uwagę wcześniejsze badania dotyczące efektywności dotacji udzielonych przed 2018 roku, jest to jeden z niższych kosztów, jakie zaobserwowano w województwie⁶.

Wykres 14. Efektywność kosztowa dotacji udzielonych w 2019 roku według powiatów oraz rodzaju działalności - stan na 30.06.2023 rok (w złotych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

Najniższy koszt ponownego zatrudnienia, mając na uwadze firmy, które kontynuują swoją działalność, według stanu na koniec czerwca 2023 roku, charakteryzuje podmioty gospodarcze działające w obszarze *informacja i komunikacja* (29 462,07 zł) oraz *działalność profesjonalna, naukowa*

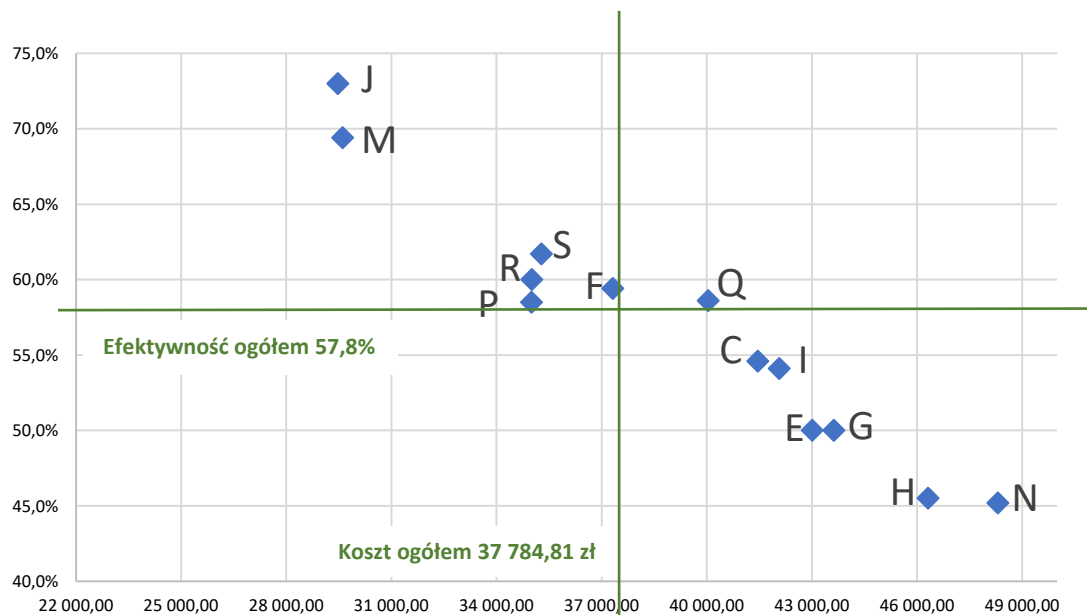
⁶ Najniższy koszt ponownego zatrudnienia odnotowano dla dotacji udzielonych w 2017 roku – 20 741,42 zł, najwyższą wartość odnotowano w przypadku dotacji z 2013 roku – 55 551,22 zł.

i techniczna (29 603,23 zł). Najwyższy koszt ponownego zatrudnienia wygenerowały zaś podmioty o profilu - *działalność finansowa i ubezpieczeniowa* (87 523,00 zł).

Biorąc pod uwagę oba wskaźniki informujące o efektywności dotacji udzielonych w 2019 roku wysoką efektywność zatrudnieniową oraz stosunkowo niski koszt ponownego zatrudnienia odnotowano w przypadku dwóch sekcji:

- ✓ J – *Informacja i komunikacja* – odpowiednio 73,0% i 29 462,07 zł;
- ✓ M - *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* – 69,4% i 29 603,23 zł.

Wykres 15. Efektywność zatrudnieniowa i kosztowa dotacji udzielonych w 2019 roku według rodzaju prowadzonej działalności - stan na 30.06.2023 rok

- A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
- C. Przetwórstwo przemysłowe
- E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
- F. Budownictwo
- G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
- H. Transport i gospodarka magazynowa
- I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
- J. Informacja i komunikacja
- K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
- L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
- M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
- N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
- P. Edukacja
- Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
- ROKU Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
- S. Pozostała działalność usługowa i T. Gospodarstwa domowe (...)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

Najmniej trwałymi, co z kolei spowodowało, że także najbardziej kosztownymi, okazały się firmy których działalność związana była z sekcjami:

- ✓ N - *Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* – gdzie efektywność wynosiła 45,2%, przy koszcie 48 303,65 zł;
- ✓ H – *Transport i gospodarka materiałowa* – odpowiednio 45,5% i 46 309,39 zł.

7. Miejsca pracy utworzone w podmiotach, na które przyznano dotacje.

Istotnym czynnikiem wyróżniającym dotacje, na tle pozostałych programów rynku pracy, jest szansa na tworzenie kolejnych miejsc pracy. Według danych powiatowych urzędów pracy, 140 firm utworzonych dzięki dotacjom w 2019 roku zatrudniły dodatkowe osoby. Z dostępnych danych wynika, że podmioty te wygenerowały dodatkowo ponad 253 miejsca pracy. Liczba ta w rzeczywistości jest wyższa, gdyż nie we wszystkich przypadkach udało się pozyskać bardziej szczegółowe informacje.

Wykres 16. Nowe miejsca pracy w firmach utworzonych w 2019 roku dzięki dotacjom urzędów pracy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

Najczęściej miejsca pracy powstawały w firmach działających w obszarze: *budownictwo* (w 47 podmiotach stanowiących 33,6% firm w których zatrudniano nowych pracowników); *usługi* (odpowiednio 21 i 15,0%) oraz *handel* (17 i 12,1%).

Pracodawcami częściej zostawali mężczyźni – byli oni właścicielami 65,7% firm, w których tworzono nowe miejsca pracy.

Podmioty utworzone przez beneficjentów mieszkających w miastach stanowiły 57,9% ogółu firm zatrudniających pracowników (81 na 140 podmiotów). Firmy należące do beneficjentów zamieszkujących tereny wiejskie stanowiły 42,1% (59 podmioty).

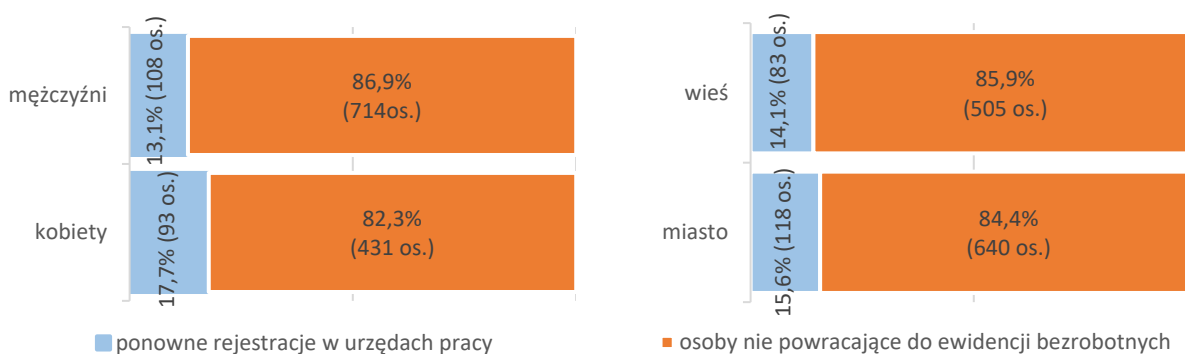
Wśród uczestników dotacji z 2019 roku tworzących miejsca pracy 66,4% stanowią osoby młode do 34. roku życia. Osoby w wieku powyżej 55 lat (2 osoby) stanowiły 1,4% właścicieli firm zatrudniających nowe osoby.

Nowe miejsca pracy na rynku powstawały najczęściej w firmach, którymi właścicielami były osoby z wykształceniem wyższym – 38,6% firm, które wygenerowały miejsca pracy. Najrzadziej na zatrudnienie pracownika decydowały się osoby bez wykształcenia – 7,1% ogółu.

8. Ponowna rejestracja w ewidencji powiatowych urzędów pracy osób, którym przyznano dotacje.

Z 1 346 osób, które w 2019 roku otrzymały jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w ewidencji bezrobotnych ponownie zarejestrowało się 201 osób, tj. 14,9% uczestników wsparcia.

Wykres 17. Odsetek osób, według płci i miejsca zamieszkania, rejestrujące się w powiatowych urzędach pracy po zakończeniu działalności gospodarczej, na prowadzenie której przyznana została dotacja

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

Wśród osób wracających do rejestrów powiatowych urzędach pracy, w okresie czterech lat po otrzymaniu dotacji, dominowali mężczyźni, którzy stanowili 53,7%. Z 822 mężczyzn korzystających w 2019 roku z dotacji, do rejestru bezrobotnych powróciło 108 mężczyzn - tj. 13,1%. W przypadku kobiet wskaźnik ten był wyższy i ukształtował się na poziomie 17,7% (93 osób).

Z 588 bezrobotnych mieszkańców wsi w powiatowych urzędach pracy ponownie zarejestrowały się 83 osoby. W przypadku mieszkańców miast z 758 osób korzystających w 2019 roku z tego wsparcia status bezrobotnego przyznano ponownie 118 osobom. Ogółem wśród ponownych rejestracji odsetek osób zamieszkujących miasta wynosił 58,7%.

W strukturze osób, które zarejestrowały się w urzędach pracy po zakończeniu udziału w programie dotacji, największą grupę stanowiły osoby w wieku 25-34 lata – 44,3% (89 osób). Tak wysoki odsetek należy jednak wiązać z faktem, iż była to również najliczniejsza grupa, stanowiąca 46,1% ogólnej liczby bezrobotnych, którym w 2019 roku przyznano środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

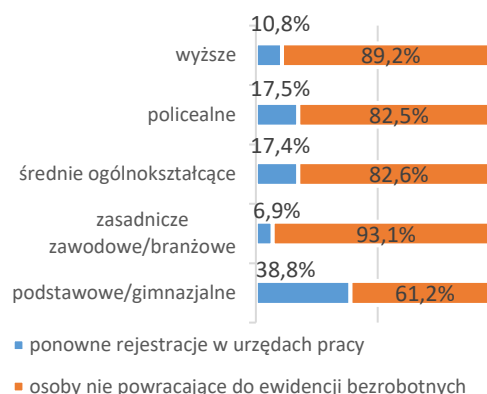
Biorąc pod uwagę kryterium wieku, ponowne rejestracje w urzędach pracy dużo częściej widoczne są wśród starszych grup osób:

- od 55 do 59 lat – do rejestru bezrobotnych wróciła, co trzecia osoba,
- powyżej 60 roku życia - odsetek osób stających się ponownie klientami urzędów pracy wynosi 27,3%.

Tabela 4. Struktura osób rejestrujących się w ewidencji urzędów pracy po zakończeniu działalności gospodarczej na prowadzenie, której przyznana została dotacja według

Wiek bezrobotnych	Osoby, korzystające z dotacji	z tego: osoby ponownie rejestrujące się jako bezrobotne	Udział procentowy kol. 3 : kol. 2
1	2	3	4
18-24 lata	174	34	19,5
25-34 lata	620	89	14,4
35-44 lata	354	51	14,4
45-54 lata	154	14	9,1
55-59 lata	33	10	30,3
pow.60 r. ż.	11	3	27,3
Ogółem	1 346	201	14,9

Wykres 18. Struktura osób rejestrujących się w ewidencji urzędów pracy po zakończeniu działalności gospodarczej na prowadzenie, której przyznana została dotacja według

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

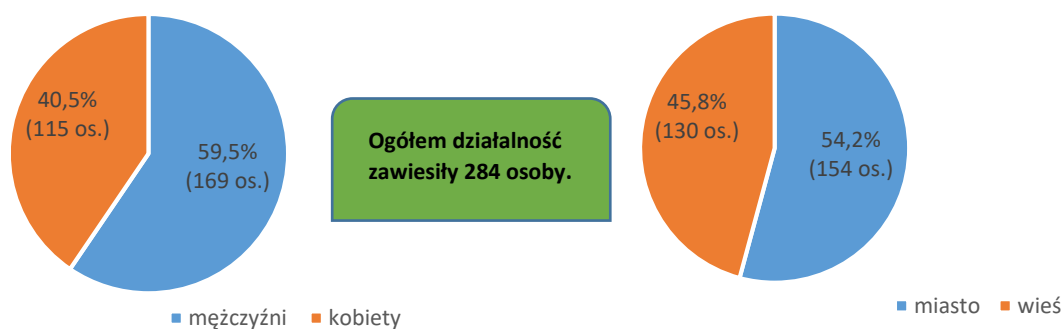
Pewna zależność widoczna jest również pomiędzy ponowną rejestracją w powiatowym urzędzie pracy, a poziomem wykształcenia. Po skorzystaniu z dotacji najlepiej na rynku pracy poradziły sobie osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (na 290 osób otrzymujących dotacje w urzędach pracy ponownie zarejestrowało się 20 osób, tj. 6,9%), najgorzej zaś osoby bez wykształcenia (na 121 osób - 38,8% czyli 47 osób ponownie stało się klientami urzędów pracy).

Biorąc pod uwagę obszar działania firmy, odsetek liczby ponownych rejestracji wahał się w granicach od 5,4% w sekcji J – *Informacja i komunikacja* (dwie zarejestrowane osoby na 37 osób) do 33,3% w sekcji L - *Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości* (odpowiednio 2 na 6 osób).

9. Podmioty z zawieszoną działalnością.

Co piąta osoba z 1 346 bezrobotnych, którzy w 2019 roku skorzystali z jednorazowych środków na rozpoczęcie własnego biznesu, na koniec czerwca 2023 roku zawiesiła prowadzenie działalności gospodarczej. Blisko 60% właścicieli firm, którzy podjęli taką decyzję stanowią mężczyźni. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania 54,2% omawianej grupy mieszka w miastach, a 45,8% - na wsi.

Wykres 19. Struktura osób, którzy wg stanu na 30.06.2023 rok zawiesili działalność gospodarczą

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z powiatowych urzędów pracy

Rozpatrując wiek i poziom wykształcenia, na przerwę w prowadzeniu działalności najczęściej decydowały się osoby, które:

- otrzymały dotacje w wieku 25-34 lata – 51,1% (145 osób) oraz 35-44 lata – 21,5% (61 osób),
- posiadają wykształcenie wyższe – 28,9% (82 osoby).

Biorąc pod uwagę obszar działania, największy odsetek liczby firm, których działalność została zawieszona w odniesieniu do liczby podmiotów, które dzięki dotacjom rozpoczęły działalność w tej branży, odnotowujemy w sekcjach:

- ✓ F - *Budownictwo* – 29,9% ogółu zawieszonych działalności (85 podmiotów);
- ✓ S - *Pozostała działalność usługowa* – 17,3% (49 podmiotów);
- ✓ C - *Przetwórstwo przemysłowe* – 14,4% (41 podmiotów);
- ✓ G - *Handel hurtowy i detaliczny* – 12,3% (35 podmiotów).

Podsumowanie

- W 2019 roku na 1 000 mieszkańców regionu przypadały 93 podmioty gospodarcze (w kraju 117), a na 1 000 mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego 66 osób prowadziła działalność (wobec 84 w kraju).
- Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej stanowią jedną z najpopularniejszych form aktywizacji zawodowej bezrobotnych. W 2019 roku osoby korzystające z tej formy, stanowiły 15,4% uczestników pracy subsydiowanej. Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej od wielu lat zajmują również znaczącą pozycję w strukturze wydatków na programy aktywizujące bezrobotnych. W 2019 roku stanowiły one 21,9%.
- W województwie warmińsko-mazurskim, w 2019 roku, dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej otrzymało 1 346 bezrobotnych. Średnia kwota dotacji w regionie wyniosła 21 856,19 zł.
- Na własną działalność gospodarczą częściej decydowali się mężczyźni (61,1% otrzymujących dotacje), mieszkańcy miast (56,3%), osoby pomiędzy 25 a 34 rokiem życia (46,1%), osoby z wykształceniem wyższym (32,4%).
- Najwięcej firm utworzonych w ramach dotacji powstało w sektorach związanych z *budownictwem* – 372 podmioty (27,6% ogółu przyznanych dotacji), *usługami* – 214 podmiotów (15,9% ogółu) oraz *handlem i naprawą pojazdów samochodowych* – 176 (13,1% ogółu).
- Biorąc pod uwagę rodzaj podejmowanej działalności nie ma znaczących różnic pomiędzy osobami rozpoczynającymi działalność w miastach i na terenach wiejskich. W obu przypadkach dominuje *budownictwo*.
- Płeć właściciela firmy silnie warunkuje rodzaj prowadzonej działalności. W przypadku kobiet wyodrębnić można trzy dominujące branże - *działalność usługowa* (34,7% ogółu firm utworzonych przez kobiety), *działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (15,5%) oraz w *handel hurtowy i detaliczny (...)* (12,4%). Najpopularniejszą branżą wśród mężczyzn było *budownictwo* (45,3% firm).
- Bez względu na wiek bezrobotnych najczęściej wybieranym przez nich obszarem działalności było *budownictwo*. W dalszej kolejności osoby do 34. roku życia swojej szansy na rynku pracy upatrywały

w *działalności usługowej* -20,9% młodych, którzy w 2019 roku skorzystali z dotacji oferowanych przez urzędy pracy. Wśród osób w wieku 35 – 44 lat oraz powyżej 45 roku życia drugim wybieranym profilem działalności było natomiast *przetwórstwo przemysłowe* (odpowiednio 13,6% oraz 6,7%).

- Po czterech latach od uzyskania dotacji w województwie warmińsko-mazurskim swoją działalność kontynuowało 778 firm (57,8% z ogółu utworzonych), co oznacza że na jedną firmę utrzymującą się na rynku w 2023 roku, przeznaczono kwotę 37 784,81 zł⁷ (efektywność kosztowa).
- Biorąc pod uwagę różne kryteria wśród osób, które nadal prowadzą swoją firmę przeważają: mężczyźni - którzy stanowią 62,2% kontynuujących działalność gospodarczą; mieszkańcy miast – 55,0%; osoby w wieku 25-34 lata – 45,2%; osoby z wykształceniem wyższym – 37,0%.
- Najwyższy, 73,0% wskaźnik efektywności, odnotowano dla sekcji J – *Informacja i komunikacja* oraz sekcji M – *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (69,4%). Najmniej firm, utworzonych w ramach dotacji w 2019 roku i utrzymujących się nadal na rynku, odnotowujemy wśród firm, prowadzących *działalność finansową i ubezpieczeniową* (Sekcja K - 23,1%).
- Biorąc pod uwagę oba wskaźniki informujące o skuteczności dotacji udzielonych w 2019 roku wysoką efektywność zatrudnieniową, przy stosunkowo niskiej efektywności kosztowej, odnotowano w sekcjach J – *Informacja i komunikacja* (odpowiednio 73,0% i 29 462,07 zł) oraz M - *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (69,4% i 29 603,23 zł).
- Co czwarta osoba z 1 346 bezrobotnych, którzy w 2019 roku skorzystali z jednorazowych środków na rozpoczęcie własnego biznesu, na koniec czerwca 2023 roku zawiesiła swoją działalność.
- Z dostępnych danych wynika, że podmioty utworzone w 2019 roku dzięki wsparciu powiatowych urzędów pracy wygenerowały ponad 253 miejsca pracy.
- Do dnia 30 czerwca 2023 roku status bezrobotnego ponownie przyznano 201 osobom, które w 2019 roku otrzymały środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Opracowano:
w Wydziale Polityki Rynku Pracy
WUP w Olsztynie

⁷ Koszt ten uwzględnia również dotacje przyznane w ramach PFRON, którą można uzyskać w powiatowym urzędzie pracy, a wysokość, której może wynosić nawet do piętnastokrotności przeciętnego wynagrodzenia.